Jaargang 107. Dingsdag, 24 October 1848. No. 85.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** van de Provincie *Groningen*, — gelet op artikel 6 van het Voorloopig Kiesreglement (art. 7 der Wet van den 11den October 1848), houdende herziening van de additionnele artikelen van de Grondwet (*Staatsblad* no. 70), — brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat de Provincie *Groningen* door hen is verdeeld in de navolgende Hoofd-Kiesdistricten en Onder-Kiesdistricten:

Eerste Hoofd-Kiesdistrict, bevattende de Gemeenten *Groningen*, *Haren*, *Noorddijk*, *Hoogezand*, *Adorp* en *Hoogkerk*; Hoofdplaats *Groningen*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeente *Hoogezand*; Hoofdplaats *Hoogezand*.

Tweede Hoofd-Kiesdistrict, bevattende de Gemeenten *Bedum*, *Winsum*, *Baflo*, *Eenrum*, *Kloosterburen*, *Leens*, *Middelstum*, *Ulrum*, *Uskwert*, *Warffum*, *Kantens*, *Aduard*, *Ezinge*, *Grijpskerk*, *Oldehove*, *Grootegast*, *de Leek*, *Marum*, *Oldekerk* en *Zuidhorn*; Hoofdplaats *Onderdendam*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Leens*, *Ulrum*, *Kloosterburen* en *Eenrum*; Hoofdplaats *Leens*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Uskwert*, *Warffum* en *Kantens*; Hoofdplaats *Uskwert*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Zuidhorn*, *Aduard*, *Ezinge* en *Oldehove*; Hoofdplaats *Zuidhorn*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Grijpskerk* en *Grootegast*; Hoofdplaats *Grijpskerk*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *de Leek*, *Marum* en *Oldekerk*; Hoofdplaats *de Leek*.

Derde Hoofd-Kiesdistrict, bevattende de Gemeenten *Appingedam*, *Delfzijl*, *Bierum*, *ten Boer*, *Loppersum*, *Stedum*, *'t Zandt*, *Uithuizen*, *Uithuizermeeden*, *Slochteren*, *Sappemeer*, *Zuidbroek*, *Termunten*, *Nieuwolde*, *Noordbroek* en *Midwolde*; Hoofdplaats *Appingedam*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Loppersum*, *ten Boer*, *Stedum* en *'t Zandt*; Hoofdplaats *Loppersum*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Uithuizen* en *Uithuizermeeden*; Hoofdplaats *Uithuizen*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeente *Slochteren*; Hoofdplaats *Slochteren*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Nieuwolde*, *Termunten* en *Midwolde*; Hoofdplaats *Nieuwolde*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Zuidbroek*, *Noordbroek* en *Sappemeer*; Hoofdplaats *Zuidbroek*.

Vierde Hoofd-Kiesdistrict, bevattende de Gemeenten *Winschoten*, *Oude Pekela*, *Nieuwe Pekela*, *Wedde*, *Onstwedde*, *Vlagtwedde*, *Bellingewolde*, *Nieuwe Schans*, *Beerta*, *Finsterwolde*, *Muntendam*, *Veendam*, *Wildervank*, *Meeden* en *Scheemda*; Hoofdplaats *Winschoten*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Veendam*, *Wildervank*, *Muntendam* en *Meeden*; Hoofdplaats *Veendam*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Oude Pekela* en *Nieuwe Pekela*; Hoofdplaats *Oude Pekela*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Wedde*, *Onstwedde* en *Vlagtwedde*; Hoofdplaats *Wedde*. Onder-Kiesdistrict voor de Gemeenten *Beerta*, *Finsterwolde* en *Nieuwe Schans*; Hoofdplaats *Beerta*.

En zal deze worden gezonden aan de Plaatselijke Besturen in deze Provincie tot informatie, alsmede in de *Provinciale Groninger Courant* van Dingsdag, den 24sten October 1848, worden geïnsereerd.

Gedaan in het Provinciehuis te *Groningen*, den 20sten October 1848.

De Gedeputeerde Staten voornoemd:
RENGERS.
Ter ordonnantie van dezelven,
ALBERDA.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** van de Provincie *Groningen*, — gelet op art. 14, 16, 17 en 18 van het Voorloopig Kiesreglement (art. 7 der Wet van den 11den October 1848, houdende herziening van de Additionele Artikelen der Grondwet, Staatsblad No. 70); —

Brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat zij voorloopig hebben gearresteerd de LIJST van HEN, die, naar artikel 14 van bovengemeld Kiesreglement, tot **AFGEVAARDIGDEN der EERSTE KAMER** van de STATEN GENERAAL verkiesbaar zijn; zullende deze LIJST, bij Afschrift, in alle Steden en Hoofdplaatsen van Kiesdistricten, gedurende acht dagen; ter visie worden gelegd, en bezwaren tegen dezelve binnen den tijd van acht dagen daarna, in Geschrift, vrij van Zegel, aan Gedeputeerde Staten moeten zijn ingediend.

En zal deze, met een Afschrift der bovenvermelde Lijst worden gezonden aan de Plaatselijke Besturen van *Groningen*, *Hoogezand*, *Bedum*, *Leens*, *Uskwert*, *Zuidhorn*, *Grijpskerk*, *de Leek*, *Appingedam*, *Loppersum*, *Uithuizen*, *Slochteren*, *Nieuwolde*, *Zuidbroek*, *Winschoten*, *Veendam*, *Oude Pekela*, *Wedde* en *Beerta*, tot informatie en executie; alsmede in de Provinciale Groninger Courant van Dingsdag, den 24sten October 1848 worden geïnsereerd.

Gedaan in het Provinciehuis te *Groningen*, den 20sten October 1848.

De Gedeputeerde Staten voornoemd:
RENGERS.
Ter ordonnantie van dezelven:
ALBERDA.

PUBLICATIE.

De **STAATSRAAD, GOUVERNEUR** van de *Provincie Groningen* brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat het Zijne Excellentie den tijdelijken Minister van Oorlog behaagd heeft, den aankoop, voor rekening van het Rijk, te bevelen van een aantal geschikte **RIJPAARDEN**, benoodigd voor het Leger, en dat de betaling dier aan te koopen Paarden zal geschieden *bij de aflevering*.

De voorname vereischten der bovenbedoelde Paarden zijn als volgt:

De Paarden zullen niet jonger dan 5 jaren, noch ouder dan 7 jaren, niet kleiner dan ééne el, 4 palmen, 8 duimen, 5 strepen, en niet grooter dan 1 el, 5 palmen, 3 duimen, 5 strepen moeten zijn, alles gemeten onder eene galg van den onderkant van het ijzer des voorhoefs tot op het midden van de schoft.

De Paarden moeten zijn ruinen of merriën, langstaarten, voorts bruinen, vossen of zwarten; geene bonte witte zullen aangenomen worden, evenmin geene klaphengsten.

De Paarden moeten zijn wèlgevormd, geëvenredigd in hunne deelen en sterk, met eene uitgebouwde schoft, breede borst, vier goede beenen, vrij van spatten en gallen, hooge en harde hoeven, kort gekoot, goed van gezigt en zonder eenig gebrek aan de oogen, hebbende vooral eenen goeden adem en geschikt zijnde voor den zadel of voor het tuig, naar gelang van de dienst, waartoe zij bestemd zijn.

De keuring, aankoop, aflevering en betaling der bovenbedoelde Paarden zal plaats hebben te *Groningen*, ten Huize van D. G. BRUGMA, buiten de Heerepoort aldaar, op Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 6den, 7den en 8sten November aanstaande, telkens des morgens te negen uur te beginnen.

En worden alle Eigenaars van Paarden, vallende in de bovengemelde vereischten, opgeroepen en uitgenoodigd, om op evengenoemden tijd en plaats hunne Paarden ter verkoop aan te bieden, voor welke een *goede* prijs zal worden betaald, en deze *dadelijk* voldaan.

Aldus gedaan in het Provinciehuis te *Groningen*, op Zaturdag, den 7den October 1848.

De Staatsraad, Gouverneur voornd.:
RENGERS.

De **STAATSRAAD, GOUVERNEUR** van de Provincie *Groningen* brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de GEWONE PASSAGIE over het gedeelte van den **GROOTEN WEG** van *GRONINGEN* naar *DELFZIJL*, voor zoo veel hetzelve loopt door *APPINGEDAM* en tot dus verre AFGESLOTEN is geweest, wederom is **OPENGESTELD**.

GRONINGEN, 19 October 1848. *De Staatsraad, Gouverneur voornd.:* **RENGERS.**

De **STAATSRAAD, GOUVERNEUR** van de Provincie *Groningen* brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de PASSAGIE over de **KLAPBRUG**, liggende over het KANAAL bij de *GAARKEUKEN*, te rekenen van den 22sten dezer, wederom zal zijn **GEOPEND**.

GRONINGEN, 19 October 1848. *De Staatsraad, Gouverneur voornd.:* **RENGERS.**

De BETAALMEESTER in het ARRONDISSEMENT *GRONINGEN* geeft kennis, dat van MAANDAG, den 23sten tot en met DINGSDAG, den 31 dezer Maand, ten zijnen **KANTORE** ter **INWISSELING** kunnen worden aangeboden **de oude Schellingen en Zesthalven en de ½ Guldens of Vijfstuiver stukjes.** — Een ieder zij daarbij wel indachtig, dezelve niet te vermengen met **25 centsstukken** of zoogenaamde **nieuwe kwartjes**, noch met zoogenaamde **Emder vieren** of andere vreemde **Munt**, in welk geval het aangebodene zal moeten worden afgewezen.

GRONINGEN, 19 October 1848. **RENGERS.**

DONAU-VORSTENDOMMEN.

WARSCHAU, 8 October.

Keizer *Nicolaas*, ook eene schrede willende doen op den weg der *vrijheid*, *gelijkheid* en *broederschap*, heeft goedgevonden, bij Ukase toe te staan, dat, terwijl tot nu toe in dertien straten van Warschau mogten wonen *drie* Israelieten in elke straat, dit getal nu op *vijf* wordt gebragt, — en dat, waar het tot nu toe in de andere straten van Warschau en in die van alle steden van het Koningrijk Polen, den Joden verboden was te wonen, dit hun nu ten volle wordt vergund. — Aan deze vrijheid zijn eenige kleine voorwaarden verbonden, onder anderen, dat zij de taal des lands moeten kunnen lezen en schrijven.

De kennis van den Catechismus, behelzende de Regten van den Mensch, wordt in de Ukase niet geëischt.

PESTH, 11 October.

De generaals *Roth* en *Philippowich* met nog 57 andere officieren werden hier als krijgsgevangenen binnengebragt. De overige manschappen van het corps van *Roth*, 7450 man sterk, werden, nadat zij gezworen hadden, niet meer tegen de Hongaren te zullen strijden, ontwapend en tot aan de Croatische grenzen naar huis gezonden. Ons hoofdleger onder *Mogo* vervolgt thans *Jellachich*.

Men meldt, dat graaf *Nugent* bij Canischa door de onzen totaal is geslagen. Hij is met de overblijfselen van zijn corps in het gebergte gevlugt.

— De Nat. Vergadering van Hongarije heeft 1) den aartshertog *Stephanus*, die, als Koninklijke stadhouder en palatijn, op eene trouwelooze wijze het opperoevel over het Hongaarsche leger heeft verlaten, en zich uit het land heeft verwijderd, vervallen verklaard van al zijne waardigheden; 2) en besloten, dat elk Hongaar verpligt is, met goed en bloed zijn vaderland te verdedigen, en wordt aan al degenen, die zich in de Oostenrijksche provinciën bevinden, bevolen binnen 14 dagen terug te keeren.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 15 October.

In de zitting van den Rijksdag van gisteren gaf *Schuselka* goede tijdingen en weder vele ingekomen *beloften* van hulp, maar zeide ook, „dat de toestand van Weenen ook voor den Rijksdag te gevaarlijk is, om langer te duren. Het wordt tijd om te handelen. Nog staat de Rijksdag als een krachtige dam tusschen despotismus en anarchie, maar wee! als hij instortte. De Rijksdag behoort te spreken; de laatste burg der tirannij moet verdwijnen; het leger behoort zich te stellen onder het wettig gezag van een door het ministerie ingesteld kommando," enz.

In de zitting van den Rijksdag van heden morgen werden twee telegrafische depêches medegedeeld, de eene uit Ollmütz, welke meldde, dat de Keizer aldaar gisteren namiddag te 4 uur was aangekomen, de tweede insgelijks van Ollmütz, waarin gemeld werd, dat de Keizer heden te 11 uur de deputatie van den Rijksdag zoude ontvangen. De Keizer werd te Ollmütz door de bevolking met jubel ontvangen.

De stad blijft over het geheel rustig, behalve dat er van tijd tot tijd alarm geslagen wordt. Men berekent, dat er in de stad en de voorsteden 80- à 100,000 man onder de wapens staan.

— Nog is het niet tot een treffen gekomen. De bevelhebber der Hongaren durft niet ter hulp komen met een leger minder, dan 20,000 man regulière troepen en 30,000 gardes!

Het terugtrekken van den generaal *Auersperg* uit de onmiddellijke nabijheid van deze stad is het gevolg van eene onder zijne soldaten uitgebroken muiterij, waarom hij het meer geraden moet hebben geoordeeld, zich in het vlakke veld te legeren. Men voegt er bij, dat desniettemin een gedeelte zijner soldaten den 4den andermaal aan het muiten is geslagen, zoodanig zelfs, dat hij op de oproermakers had moeten laten schieten, ten einde de rust te herstellen. Het dorp Kaizer-Elbersdorf, welks bewoners de partij der muitelingen hadden gekozen, had bij daarna aan de plundering der soldaten prijs gegeven.

In het ziekenhuis lagen, ten gevolge van dit oproertje, 93 dooden, waaronder 7 studenten, 5 vrouwen en 16 gardes. Ook op andere plaatsen lagen dooden en gewonden, wier aantal wel op 500 van de burgers, en 200 van de militairen kan worden geschat.

— Het *Journal des Oesterr. Lloyd* schildert Weenen's toestand aldus: Onze positie is dezelfde; alle winkels zijn gesloten en de handel is gestaakt, wijl alle weerbare mannen onder de wapens staan. — Zoo als wij gemeld hebben, bragt men een gruwelijk verminkt lijkt op den Rijksdag. Een der aanzienlijkste leden daarvan is op het gezigt krankzinnig geworden.

[De toestand van Weenen wordt niet gunstiger, en men kan uit de berigten duidelijk opmaken, dat de angst grooter wordt, naar mate het vertrouwen op de Hongaren vermindert. — De Keizer schijnt niet genegen tot eenige toenadering, en de moeite, door de afgevaardigden genomen, om eene audiëntie bij hem te verkrijgen, is niet in overeenstemming met de stoute taal door de Rijksdag gevoerd. Deze begint echter ook zijn toon een weinig lager te stemmen, en schrijft zeer beleefd aan Zijne Excellentie den banus van Croatie, baron *Jellachich*.]

Van den 16den. Heden zal de Rijksdag eerst des avonds zitting houden. Men vertrouwt op den Rijksdag, doch begint zeer ongeduldig te worden, dat er nog geen aanval op de Croaten geschied is. — De reden, waarom de Hongaren nog niet aangegrepen hebben, is, dat de opperbevelhebber *Messaros* nog geen genoegzaam aantal troepen heeft. *Windischgrätz* staat reeds te Mühren op de Oostenrijksche grenzen, en de voorwaarden, waarop hij met de Weeners in vergelijk zal treden, schijnen een staat van beleg, beperking der drukpers, ontwapening van het legioen en de arbeiders en reorganisatie van de nationale garde te zijn. Zaakkundigen verzekeren, dat meer dan 250,000 [?!] man de hoofdstad bedreigen.

Van den 17den. Het gisteren bij den Rijksdag ontvangen schrijven des Keizers te Olmutz keurt de door den Rijksdag genomen maatregelen ten volle goed; maar het einde van den brief des Keizers laat ons zeer in twijfel over de bedoelingen van het hof.

Als leden van het te Ollmutz ontworpen ministerie noemt men *Stadion*, binnenl. zaken, *Colloredo* (of *Wessenberg*), buitenl. zaken; *Windischgrätz* (of *Welden*), oorlog; *Helfert*, justitie; *Brauner*, openbare werken; *Bruk*, handel.

Van den St. Stephanstoren wordt gemeld, dat de hoofdmagt van *Jellachich* zich in de rigting van Schwechat in beweging stelt, waarschijnlijk om de reeds over de Oostenrijksche grenzen getrokken Hongaarsche troepen te gemoet te gaan. Eindelijk kan men dus eene beslissende gebeurtenis voorvallen.

— De volgende bekendmaking is heden afgekondigd:

„Het Hongaarsche leger, onder de veldheeren *Czanyi* en *Moga*, is heden de grenzen overgetrokken. De overste *Icanko* en de dappere partijvoerder *Percel* besturen de beide vleugels. De ontmoeting der tegen elkander overstaande legers zal zonder twijfel onder de muren van Weenen plaats hebben. Ten gevolge van de mij door den hoogen Rijksdag toevertrouwde magt, heb ik een legerkamp op de plaats van de Belvedère doen opslaan en bezetten. Reeds gisteren is een begin gemaakt, om alle mobiele korpsen derwaarts te zenden. Dit kamp zal eene de verdediging dezer hoofdstad waardige sterkte bevatten. De kommandant van hetzelve is de generaal *Bem.*"

„Weenen, 16 October 1848 (des avonds).
W. Messenhauser, Prov. Opper-Kommandant."

(~~*Het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*~~)

Ingezonden Stukken.

De Maatschappij van Weldadigheid.

Zoo eenig land van Europa er roem op mag dragen, dat het vele en velerlei instellingen van liefdadigheid bezit, dan is het voorzeker Nederland. Sedert lang hebben die instellingen bestaan, en zij bestaan nog als eerwaardige gedenkteekenen van den godsdienstigen zin en de werkdadige liefde onzer vaderen. Doch welken lof die vrome vaderen in dit opzigt ook verdienen, en hoe groot de dankbaarheid moge wezen, door vele beweldadigden in stilte aan hen toegebragt, het was voor onze tijden bewaard, tot leniging der volksarmoede, eene inrigting tot stand te brengen van grootscher omvang, heilzamer strekking en uitgebreider nut, dan de bedoelde instellingen van liefdadigheid. Wij bedoelen het stelsel van binnenlandsche kolonisatie, door de stichting der Maatschappij van Weldadigheid in werking gebragt. Liefdadigheid, uit zuivere beginselen beoefend, is verre boven onzen lof verheven. Wèl hem, die met een opregt gemoed zeggen kan: *Het is zaliger te geven dan te ontvangen*, en er bij staat voor de maatschappij geen verachtelijker en voor zich zelven geen ongelukkiger wezen, dan de zelfzuchtige en geldgierige, die het gevoel van medelijden niet kent. Maar het mag niet uit het oog worden verloren, dat de liefdadigheid bij velen niet uit het regte beginsel voortkomt; dat zij in de gevolgen niet altijd heilzaam werkt, en dat zij, in deze tijden vooral, niet aan de behoeften der maatschappij beantwoordt. Milde gaven uit te reiken aan armen, die voor geschikt werk geschikt zijn, is ten hoogste prijzenswaardig, maar almoezen te geven aan hen, die werken kunnen, zonder tevens den arbeid te bevorderen, is verderfelijk. Het strekt om den lediggang aan te kweeken, de luiheid te voeden. Ware liefdadigheid komt wel uit het hart voort; doch moet met overleg en met wijsheid uitgeoefend en door het verstand geregeld worden, overeenkomstig met de gesteldheid en de behoeften der burgermaatschappij. Niets is meer edel dan liefdadigheid, welke zich opofferingen getroost, om den arbeids- en handwerksman het eerlijk brood te doen verdienen, en om ondernemingen van openbare werken, ten voordeele van het gemeene land, van eene provincie of gemeente, tot stand te brengen. Den behoeftige, die geschikt is om te werken, niet alleen voedsel, kleeding en huisvesting, maar tevens duurzamen en geregelden arbeid te verschaffen; hem in de gelegenheid te stellen, om het brood, dat hij eet, zelf te verdienen; hem de overtuiging te geven, dat hij niet alleen werkt voor zijne eigene belangen, maar mede tot heil van zijne evenmenschen, en dat hij door zijnen handenarbeid nuttig is voor het tegenwoordige en de toekomst; daardoor hem zijne waarde als mensch te leeren kennen en hem in zijne eigene schatting te verheffen; door onderwijs en opvoeding hem en zijn gezin tot redelijke en zedelijke wezens te vormen, tot de beoefening van huisselijke en maatschappelijke pligten en van christelijke deugden op te leiden.... ziedaar, ten naastenbij, het gewigtig en moeijelijk problema, dat geacht kan worden in ons land door de stichting der Maatschappij van Weldadigheid te zijn opgelost. Bijzondere personen, die voor den arbeid geschikt zijn, doch wegens den druk der tijden geen werk kunnen bekomen, worden er als arbeiders opgenomen, en, in sommige gevallen, worden in de vrije koloniën geheele huisgezinnen op landhoeven geplaatst. Zij vinden er een voldoend bestaan, en hebben de

aangename zelfbewustheid, dat zij door eigene werkzaamheid in hun onderhoud voorzien, en tevens, dat hun arbeid, waardoor dorre en onvruchtbare heidevelden in welige landouwen en bloeijende korenakkers herschapen worden, nuttig is voor hunne tijdgenooten en het nageslacht; terwijl zij en hunne kinderen er door lessen, vermaningen en voorbeeld worden beschaafd en ontwikkeld, tot de beoefening van godsdienst en deugd gevormd en tot een beter leven en hoogeren werkkring voorbereid: zoodat niet slechts hunne ligchamelijke, stoffelijke en tijdelijke, maar tegelijk hunne verstandelijke, zedelijke en eeuwige belangen er behartigd worden.

De Maatschappij van Weldadigheid bestaat reeds sedert ruim dertig jaren. Met het einde des vorigen jaars verschafte zij onderstand aan 11,793 personen. Vreemdelingen hebben haar bezocht en als een modèl ter navolging aan hunne landgenooten aangeprezen. Het is waar, er zijn meermalen aanmerkingen gemaakt op het beheer en de administratie dier maatschappij. De meerdere of mindere gegrondheid daarvan kunnen wij niet beoordeelen; doch niets belet daaromtrent het naauwkeurigst onderzoek in te stellen, het gestrengste toezigt te doen plaats hebben. Ook kunnen de reglementen en instructiën, zoo noodig, herzien en verbeterd worden. In allen gevalle zal men moeten erkennen, dat eene inrigting, die nagenoeg aan *twaalf duizend* personen duurzaam onderhoud verschaft, uit haren aard, eene zeer heilzame strekking heeft en tot leniging der armoede reeds veel heeft gedaan. Maar wij achten het, in dezen buitengewonen tijd vooral, ten hoogste wenschelijk, dat zij in staat worde gesteld om meer te doen; dat zij uitgebreid en een toevlugtsoord worde voor alle Nederlanders, die werken kunnen en werken willen, doch elders geen' arbeid kunnen bekomen. Daartoe moeten allen, die het met de menschheid en het vaderland wél meenen, het Bestuur der Maatschappij in staat stellen door het verleenen van ruime bijdragen, ieder naar zijn vermogen. Onderscheidene redenen moeten, om strijd, hen daartoe nopen, ja, dringend aansporen. Nederlanders! medeburgers! werpt uwe blikken naar andere landen, en aanschouwt wat dáár gebeurt. Wij noemden onzen tijd buitengewoon. Hij is meer: hij is verontrustend, schrikbarend, onheilspellend. De revolutie brak in Frankrijk uit: maar vóór de revolutie bestond reeds dáár en elders het *pauperisme*, dat in vele landen van Europa de ernstigste bezorgdheid verwekte. De revolutie, orde en rust hebbende verstoord en alle gezag met voeten getreden, vereenigden zich democraten en communisten tot hetzelfde doel. Het pauperisme, dat met de vernietiging van het *crediet* en met de verwoesting van handel en nijverheid elken dag, ieder uur toenam en tot den middelstand der burgerij was doorgedrongen, werd door hen als een werktuig gebezigd, waarvan zij zich ieder oogenblik naar welgevallen konden bedienen. Ontelbare scharen, die niets te verliezen hadden en ligtelijk alles konden wagen, welke men plundering, roof en allerlei genot voorspiegelde, stonden op hunne wenken gereed om alles te ondernemen. De leus was vrijheid en staatshervorming; het doel slooping der burgermaatschappij, en de strijd (die nog niet geeindigd is) werd gevoerd tegen de Godsdienst, het huisgezin en den eigendom.

Tot dus verre heerscht in ons vaderland de meest gewenschte rust. Wet en orde worden er geëerbiedigd. Men heeft er de herziening van de Grondwet ondernomen, en op eene wettige wijze met kalmte en in volkomene rust tot stand gebragt. Er is genoeg gesproken en geschreven over politieke zaken en staatshervormingen. Het is tijd, om onze aandacht mede op andere onderwerpen en aangelegenheden te vestigen, bovenal en in de eerste plaats op het *pauperisme*. Wij bezitten het middel, om het te lenigen. Dat middel is ***kolonisatie***, ***kolonisatie binnen 's lands***, zoo als zij door de Maatschappij van Weldadigheid wordt ondernomen. Waarom zouden wij dan van dat middel geen gebruik maken? Waarom het niet bevorderen? Wij hebben wel in ons vaderland de tooneelen niet te duchten, welke andere landen beroeren. Ons bezadigd volkskarakter en de goede geest, die onze burgerij bezielt, waarborgen ons daarvoor. Wij worden door geene communistische of socialistische droomen misleid. De godsdienst is in ons land bij het algemeen nog heilig. De huisselijke opvoeding wordt er op prijs gesteld, en men weet er, dat het heil der volken grootendeels afhangt van het heil der huisgezinnen. Zelfs onder de arbeidende klassen worden er gevonden, die verstands genoeg bezitten, om te begrijpen, dat elke poging om onrust te verwekken, de geringste beweging onder de menigte, den toestand der arbeidende klasse *in de eerste plaats* verergert, en dat zij die de rust hebben verstoord, doorgaans voor de gevolgen daarvan het meest en gevoeligst boeten. Maar, ofschoon de overweging hiervan en het vertrouwen op het hooge Godsbestuur ons in deze donkere tijden mogen bevredigen en gerustheid inboezemen, wij moeten ons vereenigen en gezamenlijk werkzaam zijn, om alle aanleiding tot wanorde voor te komen en de orde en rust in ons midden te helpen bewaren. Op alle burgers van den Staat rust de verpligting, om zich het lot der arbeidende klasse aan te trekken en van het middel gebruik te maken, dat hun wordt aangeboden, om dat lot te verbeteren. Ieder Nederlander, wie hij ook zijn moge, die iets van het zijne kan ontberen, moet het daarom voor zijn' duursten, zijn' heiligsten burgerpligt houden, tot de instandhouding en, zoo mogelijk, uitbreiding onzer binnenlandsche kolonisatie mede te werken. Dat dan niemand zich aan dien duursten, dien heiligen burgerpligt onttrekke, maar de Maatschappij van Weldadigheid door eigene bijdragen en aanbeveling bij anderen ondersteune! Als ieder ingezeten, wiens omstandigheden het toelaten, daartoe wekelijks *vijf centen* afzondert en niemand zich daaraan onttrekt, en als degenen, die met tijdelijke goederen gezegend zijn, daarenboven mildelijk bijdragen, naar evenredigheid van hun vermogen, dan zal de kolonisatie in ons vaderland zich meer en meer kunnen uitbreiden en aan den nijveren arbeidsman werk en brood verschaffen. Hoe zal ons nationaal gevoel zich niet verheffen, als wij den vreemdeling kunnen wijzen op vele liefdadige instellingen van vroegeren en lateren tijd en vooral op onze kolonisatie; als wij hem kunnen toeroepen: „kom en zie! In „Nederland worden de behoeftigen, die oud van dagen, „ziekelijk, zwak of gebrekkig zijn, de arme weduwen en „weezen door liefdadigheid onderhouden; dáár vindt ieder, „die geschikt is voor den arbeid, in de vrije koloniën der „Maatschappij van Weldadigheid een toevlugtsoord, waar „gezorgd wordt voor zijn stoffelijk en zedelijk welzijn, „waar zijne kinderen onderwezen en opgevoed, en geheele „huisgezinnen tot beschaafde, brave en godsdienstige men„schen gevormd worden, en waar allen leeren inzien, „dat zij door het ontginnen en vruchtbaar maken van woeste „gronden, welke eens een' rijken oogst zullen opleveren, nut„tige leden zijn van de burgermaatschappij en tot heil van het „gemeene vaderland medewerken!" Als op die wijze, door de medewerking en de bijdragen van alle Nederlanders zonder onderscheid, de Maatschappij van Weldadigheid zoo zeer kan worden uitgebreid, dat ieder arbeider, die werken kan en wil, daarin wordt opgenomen; als er voor gezorgd wordt, dat de behoeftigen, die voor den landarbeid niet geschikt zijn, eenig fabrijkwerk, waardoor de bestaande inrigtingen van nijverheid in ons vaderland niet worden benadeeld, kan verrigten; als de luije bedelaar op eene gemakkelijke wijze, en zonder belemmerende formaliteiten, naar de bedelaarsgestichten kan worden opgezonden; als de Regering er voor zorgt, dat onze grenzen voor de strooptogten van benden vreemde landloopers worden beveiligd, en als met den meest mogelijken spoed gevolg wordt gegeven aan art. 3 der nieuwe Grondwet, waarbij is voorgeschreven, dat de toelating en uitzetting van vreemdelingen door de wet wordt geregeld, en bij die wet, waaraan zoo dringende behoefte bestaat, wederkeerigheid tot beginsel aangenomen en bepaald wordt, dat de vreemdeling, die zich in Nederland wil vestigen, aldaar aanspraak heeft op dezelfde regten en bescherming, welke den Nederlander in het land van dien vreemdeling zijn toegezegd, dan zullen wij in ons tot dus verre vreedzaam en nog gelukkig vaderland, terwijl andere oorden van Europa aan woeste volksdwingelandij en regeringloosheid ter prooije zijn, den winter met gerustheid zien naderen, de toekomst met vertrouwen kunnen te gemoet gaan.

Ter gelegenheid, dat de Groningsche Sub-commissie der Maatschappij van Weldadigheid eene *circulaire* heeft rondgezonden, om hare medeburgers en stadgenooten met gepaste en krachtige drangredenen optewekken tot eene *zeer ruime*, of liever *algemeene* deelneming in het bevorderen van de belangen dier Maatschappij, hebben wij gemeend, tot aanprijzing van die lofwaardige en menschlievende pogingen, de vorenstaande beschouwingen en opwekkingen tot onze medeburgers en stadgenooten te moeten rigten.

O! mogten de woorden der Sub-commissie en de onze niet te vergeefs zijn gesproken! O! mogt mijne stem niet alleen in de stad en de provincie Groningen, maar mede in andere gewesten van ons vaderland, gehoord worden en weêrklank vinden in veler harten! Daartoe gebiede de Almagtige zijnen zegen!

GRONINGEN, october 1848.

H. A. SPANDAW.

AANWIJZING

VAN DE VOORNAAMSTE MAATREGELEN TEGEN DEN

Aziatischen Braakloop (Cholera morbus).

(*Vervolg en Slot van het vorig no.*)

2) *Beschutting van het ligchaam tegen koude.* In de eerste plaats moeten wij hier iets zeggen van de kleeding.

De ondervinding heeft geleerd, dat onderdrukte of gebrekkige huid-uitwaseming bij zeer velen de aanleidende oorzaak van het ontstaan der Cholera is geweest.

Daaruit volgt, dat men zich inzonderheid moet wachten voor eenen spoedigen overgang van warmte in koude, en in het bijzonder ook voor verkoeling van sommige ligchaamsdeelen, vooral van den buik en de voeten. Het is diensvolgens van belang, zich overeenkomstig de heerschende weêrsgesteldheid, en zelfs iets warmer dan gewoonlijk, te kleeden. Men verkeere echter niet in den waan, dat dikke en zware kleedingstukken van den eenen, of het gebruik van sterk zweetdrijvende middelen van den anderen kant, uit dat oogpunt dienstig zijn. Beide verwekken benaauwdheid, brengen ontijdig en bovenmatig zweet te weeg, en dit is positief nadeelig. Het beste, dat te dezen opzigte aanbevolen kan worden, is het dragen van flanel op de bloote huid. Wollen en flanellen stoffen in het algemeen geleiden de warmte het minst, en bewerken bovendien eene zachte wrijving en prikkeling der huid, waardoor deze tot eene even zachte en bestendige uitwaseming wordt opgewekt. In het bijzonder bevelen wij het dragen van een' flanellen gordel of eene zoogenoemde gezondheid om den buik, en wollen kousen aan. Zulke kleedingstukken dienen dikwijls verwisseld, gewasschen en zorgvuldig gedroogd te worden. Voorts zorge men dat de voeten bestendig droog gehouden worden. Daartoe zijn de gom-elastieke overschoenen en de houten klompen allezins aan te bevelen.

Het bed kan, vooral wanneer men wollen onderkleederen draagt, gevoegelijk als naar gewoonte blijven, en men verbroeije zich niet, uit vrees voor de Cholera, onder een zoogenoemd dekbed of onder eenen stapel van wollen dekens. Voor kinderen, die zich door veel woelen in het bed dikwerf ontblooten, bevelen wij lange flanellen of wollen nachtbroeken aan.

Dat men overigens de buitenlucht des nachts zoo veel mogelijk moet mijden, en voor iedere togt of blootstelling aan koude zich in acht moet nemen, in het bijzonder wanneer het ligchaam bezweet is, zal wel naauwelijks gezegd behoeven te worden.

3) *Zindelijkheid in, en zuiverheid van alles, wat den mensch omgeeft.*

Zindelijkheid is een krachtig wapen tegen heerschende ziekten in het algemeen, zij is zulks ook tegen de Cholera in het bijzonder.

Der Nederlandsche vrouw behoeft, over het geheel, die volksdeugd, om haar zoo eens te noemen, niet bijzonder aanbevolen te worden. Eenige wenken zullen evenwel ook te dezen opzigte voor sommigen niet geheel ondienstig zijn.

De zorg voor reinheid en zindelijkheid moet zich niet slechts bepalen tot het ligchaam en de kleeding, maar vooral ook tot de woning; niet slechts tot den vloer, den zolder en de muren, die deze zamenstellen, maar in de eerste plaats tot de lucht, waarmede zij is gevuld.

Niets is verderfelijker, dan eene met onzuivere stoffen bezwangerde lucht.

Daarom moeten de vensters van de woon- en vooral ook die der slaapkamer dagelijks ten minste één uur lang geopend worden.

Daarom moeten alle onreine of kwalijk riekende stoffen dadelijk verwijderd worden.

Daarom moet men zoo veel mogelijk zorg dragen, dat er geene groote massa's menschen langen tijd in een vertrek bij elkander blijven. Vooral het opeenpakken van menschen in ééne slaapkamer moet vermeden worden.

Daarom moet men in grootere huizen een einde maken aan de zoo nadeelige en toch bij velen heerschende gewoonte, om tot slaapkamer juist het slechtste, kleinste, vochtigste, donkerste en dompigste vertrek te kiezen. De pronkkamer kan, gelijk reeds haar naam aanduidt, ontbeerd worden; eene ruime, luchtige, heldere en aangename slaapkamer is een der eerste vereischten in iedere woning.

Deze maatregelen overtreffen verre al de berookingen of kunstmatige zuiveringsmethoden, zooals door koolteer, chloorkalk of chloorsoda, azijndampen en derg., welke dàn eerst te stade komen, wanneer er zich een cholera-lijder in het huis bevindt. In zulk een geval zorge men vooral ook dat de badkuipen, de potten met braaksel en drekstoffen, de pappen of omslagen, enz., welke bij den lijder gebruikt zijn, zoodra mogelijk uit de ziekekamer verwijderd en in de opene lucht gebragt worden.

Van belang is het voorts, dat alle openbare wegen, straten, grachten, de gooten en wanden en derg., zoo veel mogelijk schoon gehouden worden; waartoe de inwoners zelve voorzeker het meest kunnen bijdragen. Dit zij vooral gezegd ten opzigte van de zoogenoemde achterombuurten.

Tot woonkamer verkieze men, vooral in dit jaargetijde, die, welke aan de stralen der zon is blootgesteld. Kleine doffe woonkamers zijn nadeelig. Bij het schoonmaken der kamers moet de waterwoede, aan vele onzer vrouwen eigen, eenigermate op den achtergrond gesteld worden. Ons klimaat toch, zegt zeker schrijver te regt, is vochtig, onze grond laag, onze dampkring met waterdamp overladen en alles werkt dus reeds mede, om de huiduitwaseming te belemmeren, zoo niet geheel te beletten. Het is daarom beter te dweilen, dan met veel water te schrobben.

Van belang is het vooral in dezen tijd nog, om bestendig een klein vuur in de woonkamer aan te houden. Daardoor toch wordt de lucht niet alleen droog, maar bovendien gezuiverd.

Niet minder gewigtig is wijders de zorg voor de meest mogelijke reinheid van het beddegoed, iets, hetwelk wel in het bijzonder ten opzigte van de bedden der kleine kinderen mag worden aanbevolen. Het luchten der bedden in het algemeen is niet minder noodzakelijk, dan het luchten van het geheele slaapvertrek.

Zindelijkheid en vooral ook droogheid der kleeding hebben wij boven reeds aanbevolen.

Tot reiniging van het ligchaam is het goed ééns per dag een warm bad te nemen, of het ligchaam met warm water te wasschen, daarbij natuurlijk voor togt of koudevatting streng zorg dragende. Ook het wrijven van het ligchaam met drooge wollen doeken verdient aanbeveling.

4) *Kalme stemming des gemoeds.*

Van zeer veel aanbelang is wijders het bewaren van eene kalme, opgeruimde gemoedsgesteldheid. Deze oefent bij iedere ziekte eenen zeer grooten invloed uit, zij doet zulks vooral bij den Aziatischen Braakloop. Alle sterke gemoedsaandoeningen moeten daarom zoo veel mogelijk vermeden worden, zelfs eene overmaat van vreugde en uitgelatenheid; want ook daarop volgt vroeg of laat verslapping van geest en ligchaam. En vooral vreeze men de ziekte niet.

De vrees toch verlamt, de moed versterkt. „Er bestaat" zegt ANNESLEY te regt „eene zekere morele dapperheid, welke ook zulke personen bezitten, wier ligchaamskrachten dikwerf zeer gering zijn; daardoor bieden zij grooteren weêrstand aan de heerschende ziekteoorzaken, dan de sterkste individu's, wie het aan die geestkracht ontbreekt." En waarlijk! de kleinmoedige, die voor de ziekte vreest of siddert, is zonder twijfel veel vatbaarder en wordt ook door haar in den regel veel heviger aangetast, dan anderen.

Is men dus in de noodzakelijkheid om lijders te moeten helpen, men denke niet aan de ziekte, maar alleen aan den zieke. Vrees voor besmetting houde niemand van het weldoen terug. Dit toch is wel zeker, dat de Cholera in het geheel niet, of althans in uiterst geringe mate besmettelijk is. Maar ook al ware zij even besmettelijk als typhus en andere gevaarlijke ziekten, wat doet het er toe, wanneer de pligt gebiedt te helpen? — Het heerlijkste schouwspel op aarde vertoont ons de mensch van kracht, die in staat is zijn' leven te geven, waar eene heilige roeping tot hem komt.

Men meene voorts niet, die vrees te kunnen verbannen, die zielskalmte te moeten zoeken in openbare vermakelijkheden of uitspattingen. Deze kunnen den mensch wel een oogenblik verwijderen van het schrikbeeld, dat hem voor oogen zweeft; maar wanneer hij weder tot zich zelven komt, is dat beeld voor hem des te verschrikkelijker. Neen! hij kweeke in zijn gemoed een vast vertrouwen op Gods Voorzienigheid, door hetwelk de mensch alles overwint en in tijden van gevaar pal staat.

Velen onzer natuurgenooten — dit zij ten slotte nog gezegd — zijn wel is waar niet in staat, zich geheel overeenkomstig de bovengemelde regelen te gedragen. Daarom herhalen wij den wensch, in het jaar 1832 reeds door de Commissie tot het onderzoeken van den aard enz. van den Aziatischen Braakloop, in haar Algemeen Rapport geuit: dat een ieder er het zijne toe bijdrage, de geringere klasse in dezen tijd vooral zoo veel mogelijk te gemoet te komen:

a. Door het verschaffen van arbeid, waardoor het ligchaam matig geoefend, de gedachten van de ziekte afgeleid, armoede voorkomen, en dronkenschap, twist en vele andere gezellinnen van de ledigheid tegengegaan worden.

b. Door de waarlijk behoeftigen, of diegenen, welke niet in staat zijn zich hetzelve in genoegzame mate te verschaffen, van deksel en doelmatig voedsel te voorzien.

GRONINGEN, October 1848. S—N.

Een woord aan de Stemgeregtigden bij de aanstaande verkiezingen.

De jongste gebeurtenissen te Weenen hebben weder doen zien, dat de partij der reactie aldaar nog steeds tracht door alle mogelijke middelen haar verloren terrein te herwinnen, terwijl de door haar veroorzaakte dubbelzinnige handelwijze des Keizers van Oostenrijk, vooral wat de zaken van Hongarije aanging, de verontwaardiging der Weener ingezetenen gaande gemaakt en daardoor weder tot bloedige tooneelen aanleiding gegeven heeft.

De aristocratie met leede oogen haren val, welke toch eigentlijk slechts in hare gelijkstelling met de overige burgers van den staat bestaat, hebbende gezien, heeft door hare raadgevingen den Keizer van Oostenrijk de volksgunst, welke deze weder sedert kort mogt genieten, doen verliezen, en hem ten tweeden male genoodzaakt zich te verwijderen. — Deze gebeurtenis, — helaas al te waar, en ongelukkig voor het land, waar deze heeft plaats gevonden, — is van dien aard, dat de bewoners van andere landen, ook die van ons land, haar niet mogen voorbijzien, maar daaruit die gevolgtrekking afleiden, welke hieruit als van zelve volgt, deze namelijk: dat zij de aristocratische partij, thans ook hier die van reactie, vreezen en daarnaar hunne handelwijze inrigten moeten. —

De handelwijze door steller dezes bedoeld, zal wel deze moeten zijn, dat de stemgeregtigde ingezetenen zich vereenigen, om bij de aanstaande directe verkiezingen voor leden van de Tweede Kamer en der Provinciale Staten dusdanige personen te kiezen, welke de beginselen der thans aangenomen grondwet zijn toegedaan, welke alzoo mede zullen werken tot verdere toepassing der vrijzinnige beginselen, en vooral tegengaan al wat naar reactie zoude zwemen.

Wij zullen een paar punten opnoemen uit het groote getal onderwerpen, — één waarvan de verandering reeds is aangenomen bij de grondwet en waarvan het andere nog nader bij de wet behoort te worden geregeld, — alleen om te doen zien, wat reeds verkregen is, voor de bewaring waarvan men zorg moet dragen, en wat nog nader te regelen valt:

1. In deze provincie, alwaar een getal van dertig beschrevenen in de Ridderschap tot dus verre even zoo goed twaalf leden der provinciale staten benoemde, als de landelijke ingezetenen ten getale van 154,000 en als de stad Groningen met hare bevolking van 35,000 zielen, — zijn van nu af die 30, 154,000 en 35,000 zielen, voor zoo verre deze laatsten de gevorderde belasting betalen, als kiezers gelijk. In het oog springend is het verlies aan magt en invloed van deze dertig leden der Ridderschap. Dat zulks voor sommigen van hen grievend is, is natuurlijk: en wie zoude het anders dan menschelijk kunnen vinden, dat zij trachten hunne magt en hunnen invloed, al ware het dan ook in geringer mate, te herkrijgen? Hoe de meerderheid der aldus zamengestelde Provinciale Staten voor eenige jaren dacht, om den landelijke bewoners meerdere vertegenwoordiging in die Staten toe te kennen, ligt nog in onze geheugenis, toen eene Commissie, uit hun midden door die Staten benoemd, om de ongelijkmatigheid te doen ophouden, het voorstel meende te moeten doen, dat

de Ridderschap 12 leden
de stad Groningen 12 leden
en het overige der provincie 16 leden

zouden benoemen, die te zamen de Staten der provincie zouden uitmaken!! Doch wat hebben de kiezers te doen, om deze pogingen bij tijds te voorkomen?

2. De afschaffing der heerlijke regten door de wet zullende worden geregeld, zal het ook wel *niet* in het algemeen belang zijn, dat de bezitters dier regten in de Staten-Generaal als medewetgevers over hunne eigene zaken zitting hebben.

Om der waarheid hulde te doen, moet men intusschen erkennen, dat velen uit de Ridderschappen van ons land en daarbij ook vele eigenaars van heerlijke regten getoond hebben, den tijdgeest te volgen, en eigenbelang ter zijde stellende, milde beginselen aankleefden; dezen zullen de erkenning hunner verdiensten niet ontgaan; zij zijn toch door het voorbijzien van hunnen gepriviligeerden stand daardoor te aanbevelingswaardiger.

Willen de burgers dezer provincie, die spoedig het stemregt zullen kunnen uitoefenen, werkelijk vooruitgang, dat zij zich bij voorraad vereenigen tot goede keuzen, en dat zich tot de leiding dier keuzen zoodanigen opwerpen, wier antecedenten ons regt geven te vermoeden, dat zij hierin vooraan zullen zijn.

Wat zoo iets vermag, en welke gevolgen zulks heeft, heeft de vereeniging te Amsterdam bestaande, om liberale kiezers voor den stedelijken raad te bekomen, reeds gedurende twee jaren bewezen.

16 October 1848. R.

Een Dichtbundel voor mijn Vaderland, door S. J. VAN DEN BERGH. Haarlem, A. C. KRUSEMAN, 1848.

Er is een tijd geweest, waarop het vaderlandsche poëzij regende. In de dagen, waarop België zich losrukte van ons, gevoelde zich een heirleger van poëten opgewekt en geroepen, om in gebonden stijl de grootheid van Neêrland met zijnen Koning en zijne dapperen te verheffen en België tot den afgrond te vernederen. In verschillende zangen, toen ten tijde vervaardigd, klonk een toon, die den waren dichter kenmerkte, terwijl andere stukken waardig waren in 't licht te komen — gelijk HUIJGHENS zegt, van 't vuur of van de

keers. De groote overvloed van vaderlandsche gedichten wekte later onverschilligheid, tegenzin, afkeer. Het scheen, of het genre geheel aan de gevolgen van overlading was gestorven. Niemand had schier den moed, naar 't scheen, er zich aan te wagen. Ook onze bekwame dichters zwegen meestal en slechts een enkele trad op en toonde, dat hij oog en hart had voor de behoefte des vaderlands. Onder deze weinigen bekleedde de Haagsche dichter S. J. VAN DEN BERGH eene eerste plaats. In menig jaarboekje sloeg hij den regten toon aan, die het hart aangreep, wéldeed of schokte en beschaamde. Algemeen werden deze stukken toegejuicht en het was velen aangenaam te bespeuren, dat deze verspreide produkten werden bijeengebragt. De „Dichtbundel voor mijn Vaderland" bevat ze, behalve een aantal andere, die nog niet waren publiek gemaakt. Alle stukken toonen den dichter, den waren vriend van vrijheid en vaderland, die in krachtige en bezielde taal ernstige, somtijds wel eens harde waarheden verkondigt, maar even warsch zich betoont van vorsten- of volksverguizing, als van vleijerij. In dezen tijd, waarin menigeen zich niet schaamt, om zijne *overtuiging ten offer te brengen*, en zoo openlijk eene eer stelt in zijne schande, doet die echt oud-Nederlandsche toon van vastberadenheid en volstrekt niet overdrevene, waardige liberaliteit het hart waarlijk goed, en wij wenschen, dat hij veel gehoord en weerklank vinden moge. Aan het talent des dichters zoowel als aan zijn karakter zal niemand ligt zijne hulde en eerbied onthouden.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 12 Oct., kapit. *Gerritsma* jonge Gerrit, van Amsterdam n. Kiel; *Kliphuis* juffer Grietje, van .... n. Apenrade; den 13den *Oostra* Annegina, van Demmien n. Rotterdam; *Joosten* Hendrika, van Bremen n. Rostock; *Westerbrink* Alkanna Hendrika, van Hadersleben n. Amsterdam; den 14den *Meedendorp* de 2 Broeders, van Stockholm n. Delfzijl; den 15den *Dommering* Gebkelina Lucretia, van Petersburg n. de Wezer; *Visser* vr. Maaike, van Amsterdam n. Lubeck; den 16den *Ketelaar* Jantina Hendrika, van Arendsburg n. de Maas. — Te Tonningen den 14 Oct., *Konterman* vr. Renske, van Hadersleben n. Hamburg.

Binnengekomen te Amsterdam den 21 Oct., kapit. *Balk* Leonora Johanna, van Riga. — Te Texel den 20 Oct., *Ebes* Alida, van Osterrusoer. — Te Helvoet den 17 Oct., *Jonker* Cornelia, van Rio Janeiro, l. v. Cowes; den 20sten *Wilkens* Harmonie, van Libau. — Te Dordrecht den 18 Oct., *Kruisinga* Neeltje, van Bergen. — Te Brouwershaven den 17 Oct., *Swart* Helena, van Riga n. Schiedam. — Te Vlissingen den 14 Oct., *Douwes* Jeldina Margaretha, van Newcastle n. Amsterdam; den 16den *Botje* Gesina Alida, van Petersburg; den 17den *de Vries* Vriendschap, van Bremen. — Te Southampton den 16 Oct., *de Boer* Gesina, van Groningen. — Te Hull den 16 Oct., *de Jonge* de jonge Clemens, van Amsterdam. — Te Harwich den 16 Oct., *Broekema* Ida Hillechiena, van Rotterdam. — Te Kroonstad den 9 Oct., *Pronk* Jantina Alida, van Amsterdam. — Te Bolderaa den 11 Oct., *Wijkmeijer* Gesina, van Aalburg. — Te Altona den 14 Oct., *Klein* Alida, van Pillau. — Te Bremerhaven den 16 Oct., *Greven* Goede Hoop, van Bremen; den 17den *Dijkstra* vr. Geertje, van Amsterdam; *Dommering* Gepkelina Lucretia, van Petersburg. — Te Newyork den 29 Sept., *van der Wall* Maria Anna, van Amsterdam. — Te Rouaan den 15 Oct., *Brakke* Hillechiena, van Rotterdam. — Te St. Valery sur Somme den 14 Oct., *Brouwer* Aurora, van Riga. — Te Gent den 19 Oct., *Nagel* Afina Alberdina, van Riga. — Te Londen den 19 Oct., *Seaton* Mayflower en *Scholtens* Catharina Alida, beide van Groningen. — Te Hull den 16 Oct., *Olthoff* Catharina, van Amsterdam. — Te Yarmouth den 14 Oct., *van Sluis* Ettina, van Wormerveer. — Te Gravesend den 16 Oct., *de Jong* Jantina, van Groningen; *de Jong* Catharina, van Nieuwharlingerzijl. — Te Shoreham den 16 Oct., *Pluktje* Tetsea, van Groningen. — Te North Shields den 14 Oct., *Schuur* Agatha en *Brouwer* Elisabeth, beide van Londen; *Pekelder* Helena Catharina, van Leer. — Te Memel den 9 Oct., *Duintjer* Catharina Frederika, van Kiel; den 10den *Onnes* Johanna Geertruida, van Harlingen. — Te Pillau den 10 Oct., *Sissingh* Harmina Catharina, van Amsterdam; *Bensema* Ida Beerendina, van Groningen; *Kamminga* Johanna Wilhelmina, van Zierikzee; den 11den *van Duinen* Eensgezindheid, *Posthumus* Anna Willem en *Kleininga* Catharina Cornelia, alle drie van Amsterdam; *Stuiveling* Christina Maria, van Delfzijl; *de Boer* Zwaantina Hendrika, van Londen; *de Wall* Aurora, van Leer. — Te Dantzig den 11 Oct., *Ebeling* de Vrede, van Groningen; *Kolk* Dankbaarheid, van Antwerpen; *Broekema* Maria, van Hamburg; den 12den *Pott* de Spruit, van Amsterdam; *Huizing* Marchina, van Rotterdam; *Mooi* Hillechiena Catharina, van Antwerpen. — Te Swinemunde den 11 Oct., *Sap* Broederliefde, van Amsterdam; *Mellema* Hermanus Hesselaar, van Rotterdam; *Brons* Fenna, van Bergen; *Jansen* Catharina, van Spikeroog; den 12den *de Groot* Jantina en *Stuitvoet* Annachiena Harmina, beide van Amsterdam. — Te Norden den 11 Oct., *Muller* vr. Anna, van Groningen. — Te Leer tusschen den 12 en 14 Oct., *Wiers* Okkelina, van Hull; *Douwes* Vriendschap, van Noorwegen; de laatste is sedert derwaarts terug gekeerd. — Te Holtenau den 16 Oct., *Sprik* Alida, van Petersburg n. Bremen; *Drewes* Antina Hillegina, van Petersburg n. Hamburg; *Jaski* Tjark Giezen, van Petersburg n. Delfzijl.

Binnengekomen te Texel den 21 Oct., kapit. *Nieboer* Margaretha, van Londen; *Wiersma* Herstelling, van Riga. — Te Plymouth den 19 Oct., *de Groot* Catharina Engelina en *Westers* Antina Elsina, beide van Liverpool n. Rotterdam. — Te Bolderaa den 12 Oct., *Botje* Sara, van Hamburg. — Te Libau den 11 Oct., *Smit* Anna Elisabeth, van Amsterdam. — Te Memel den 10 Oct., *Sprik* Juliana Louise, van Amsterdam; den 11den *van der Werff* Alida Gesina, van Delfzijl. — Te Pillau den 14 Oct., *Potjer* Sijlina Titia, van Groningen. — Te Swinemunde den 14 Oct., *Brons* Helena Brons en den 15den *Douwes* Eendragt, beide van Petersburg. — Te Straalsund den 14 Oct., *Lieffijn* Goede Verwachting, van Peterhead. — Te Wolgast den 11 Oct., *de Boer* Jantina, van Stettin. — Te Gothenburg den 14 Oct., *de Jonge* Jantina, van Amsterdam.

Zeilklaar te Fredrikshamn den 7 Oct., kapit. *Eilts* Geertruida Smit, naar Amsterdam.

In lading te Wijburg den 7 Oct., kapit. *Schuur* jonkvr. Elisabeth, voor Amsterdam. — Te Liverpool den 10 Oct., *Sap* de Vriendschap, *Mulder* Etina en *Schuth* Gesina, alle drie naar Rotterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 18 Oct., kapit. *Hoveling* het Avontuur, naar Hamburg; den 20sten *Dik* Meinkina, naar Marseille; *Munneke* Margaretha, naar Hamburg; *Mulder* vr. Stijna, naar Emden; *Bakker* Alexander, naar Napels; den 21sten *Schut* Maria Aletta, naar Landerneau; *Hazewinkel* Harmonie en *Schuur* Alberdina, beide naar Bremen. — Van Texel den 19 Oct., *Dood* Jonge Lucas, naar Londen. — Uit het Vlie den 18 Oct., *Brouwer* de Hoop, naar Harlingen. — Van Helvoet den 18 Oct., *Bieze* Vriendschap, naar Londen; *Cramer* Ceres, naar Belfast; *van der Veer* Wilhelmina Frederika, naar Hull; den 20sten *Oldenburger* Alida, naar Liverpool. — Van Maassluis den 18 Oct., *Joosten* Alberdina, naar Portsmouth. — Van North Shields den 13 Oct., *Koning* Zeldenrust, naar Zwolle. — Van Wyburg den 7 Oct., *Post* Waakzaamheid, naar Amsterdam. — Van Pillau den 10 Oct., *Puister* Rieka, naar Amsterdam. — Van Kroonstad den 6 Oct., *Smit* Sjaarndina, naar Amsterdam; *Nepperus* Elisabeth, naar Antwerpen; *Jonker* Willem Cornelis, naar Elseneur; den 8sten *Smit* Margina, naar Rostock. — Van Bolderaa den 9 Oct., *Wiersma* Herstelling en *Brouwer* Noordstar, beide naar Elseneur. — Van Royan den 13 Oct., *Hazewinkel* Albertina, naar Rotterdam. — Van Royan den 13 Oct., *Hansen* Wubbina Catharina, naar Leer. — Van Nantes den 17 Oct., *Boomgaard* Antje Wiltsenborg, naar Rotterdam; *de Weerd* de Hoop, naar St. Ubes. — Van Hamburg den 16 Oct., *Koops* Gesina, naar Harlingen. — Van Cuxhaven den 15 Oct., *Bakker* Jantina, naar Koningsbergen. — Van Bremerhaven den 14 Oct., *Huisman* de 4 Gebroeders, naar Groningen.

Vertrokken van Texel den 21 Oct., kapit. *Potjewijd* Eppien, naar Yarmouth. — Van Helvoet den 21 Oct., *Bolhuis* Roelfina Gesina en *Goosens* Onderneming, beide naar Londen. — Van Brielle den 21 Oct., *Drenth* Tjapke Sehuringa, naar Wisbeach; *Meiers* Goede Verwachting, naar Stettin. — Van Maassluis den 21 Oct., *Joosten* Alberdina, naar Portsmouth. — Van Porto den 12 Oct., *Sap* Jantina Annechiena, naar Hamburg. — Van Bristol den 18 Oct., *Sap* Joanna Jacoba, naar Cardiff. — Van Pillau den 11 Oct., *Duit* Fennegina, naar Rotterdam; den 15den *van der Wijck* Annachina, naar Amsterdam.

Aangaande het schip *Siewerdina*, kapit. Kamphuis, van Harwich naar Pagensand, op het Noordwestrif van Norderney gestrand, werdt nader gemeld, dat hetzelve met de lading kalksteen verloren, doch een gedeelte der inventaris geborgen was; des kapiteins vrouw en kind waren door het omslaan van de boot verdronken.

HARLINGEN, 21 Oct. Binnengekomen den 15den kapit. *Boswijk* Elsina, van Osterrusoer; den 16den *Verlee* Frankelina, van Dantzig; *de Groot* de Gezusters, van Christiansand; *Pot* Catharina Elsina, van Drammen; den 18den *Keun* Hendrik, van Fredrikstrand; *Brouwer* de Hoop, van Sunderland; den 19den *Lovius* de Onderneming, van Drammen; *de Boer* Willem, van Droback. — Vertrokken den 18den, *Frankena* Verwachting, naar Engeland; *Schipper* Harmina, naar Denemarken.

ZOUTKAMP, 21 Oct. Vertrokken den 21sten *Boiten* Katharina Elisabeth, naar Londen; *Potjer* Dankbaarheid, naar Hull; *Rasker* Arendina, naar Newcastle.

DELFZIJL, 23 Oct. Binnengekomen den 19den kapit. *Peters* Catharina, van Emden; *Douwes* de Vriendschap, *Pronk* vr. Antje, den 20sten *Heins* Georgina en *van der Molen* Jantina, alle vier van Leer; den 21sten *Taai* Gezina Jantina, van Brevich, met verlies van twee ankers. — Vertrokken den 19den *Forma* vr. Antje, naar Leer; *Held* Helena, naar Meppen; den 20sten *Vrijmann* Jantje Tina, naar Baltrum; *Feikes* vr. Antje, naar Leer; *Mammes* Catharina, naar Halte; den 21sten *Hulzebos* Catharina, naar Leer; *Rozeboom* Onderneming, naar Emden; *de Roth* Wesselina, naar Harlingerzijl; *Dallinga* Constantia, naar Emden; den 22sten *de Boer* Johanna en *Geltes* de 2 Gezusters, beide naar Bremen; den 23sten *Stuitje* jonge Maria, naar Emden.

TERMUNTERZIJL, 23 Oct. Binnengekomen den 16den kapit. *Ugen* Anna Siberdina en *Wilkens* Jantina, beide van Noorwegen; den 18den *Buss* vr. Aagje, van Norderneij; *Hut* Jantina Margaretha en den 19den *Greven* Libra, beide van Noorwegen. — Vertrokken den 14den *Kreutzmann* Einigkeit, naar Leer; den 16den *Held* vr. Catharina, naar Norderneij.

Lijst der Nederlandsche Schepen,
welke de Sond gepasseerd zijn.

11 Oct. Weering, Geessina (Pekela), van Riga naar Antwerpen.
Zwaal, Barend (Harlingen), van Amsterdam naar Kroonstad.
Heida, Hendrika Catharina (Grouw), v. Koningsb. n. Amsterd.
12 —— Lieffijn, Goede Verwachting (Wilderv.), v. Peterhead n. Stettin.
Weijland, de Zwijger (Veendam), van Rouen naar Petersburg.
13 —— Boon, Jantina (Pekela), van St. Ubes naar Riga.
14 —— de Vries, de twee Gebroeders (Woudsend), v. Riga n. Abbeville.
Oldenburger, Astrea (Pekela), van Rostock naar Lynn.
15 Sept. Wijgers, Willemina Jettina (Pekela), v. Petersb. n. Amsterd.
Smit, Sjaardama (Harlingen), v. Petersburg n. Amsterdam.
Hazewinkel, Grietje Mellema (Veendam), v. Riga n. Abbev.
Wiersma, de Herstelling (Lemmer), v. Riga n. Amsterdam.
Kok, Hollands Trouw (Pekela), v. Koningsbergen n. Amst.
Boekhout, Johannes Hermannes (Pekela), v. Koningsb. n. Amst.
Nepperus, Elisabeth (Veendam), van Petersburg naar Antw.
Gnodde, Aurora (Wormerver), van Petersburg naar Amsterd.
Kuijt, Riga (Rotterdam), van Petersburg naar Rotterdam.
Kuijt, Mexico (Rotterdam), van Petersburg naar Rotterdam.
Gust, Hendrika (Groningen), van Liebau naar de Maas.
Hazewinkel, Lucas Wichger (Wilderv.), v. Dantz. n. Bord.
Hakker, de Amstel (Amsterdam), v. Petersburg n. Amsterd.
Brouwer, de Noordstar (Pekela), van Riga naar Antwerpen.
Koster, Martha Elisabeth (Finsterw.), v. Petersb. n. Antw.
Puister, Rieka (Veendam), v. Koningsbergen n. Amsterdam.
16 —— Dijkhuis, Christine (Pekela), van Memel naar Amsterdam.
17 —— de Boer, Jantina (Pekela), van Wolgast naar Schiedam.

De Wind: den 11den October O.N.O; den 12den N.O.; den 13den N.O.; den 14den Z.O.; den 15den O.Z.O.; den 16den en den 17den Z.O.

ELSENNEUR, 17 October 1848.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 23 October 1848, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 20 *October*.

TARWE.			N. GERST.			Zw. Voer 38 » f 2,20
Oude	℔ f		Winter	52 ℔	f 3,10	» 41 » » 2,40
J. Tarwe	72 » »	8,25	»	54 » »	3,40	» 44 » » 2,60
Oml.	» »		»	56 » »	3,80	
N. Old.	68 » »	6,25	Zomer	56 » »	3,40	BOONEN.
»	70 » »	6,75	»	» »		Paardb. f 3,75 f 4,50,75
»	72 » »	7,25	Knobbe	58 » »	3,70	ZADEN, ENZ.
ROGGE.			»	60 » »	4,00	Gr.Gort f 6,50,75
O. Inl.	66 ℔	f 4,50	N. HAVER.			Par.100N. f 10 f 11,50
»	68 » »	4,90	Dikke	40 ℔	f 2,25	Koolz. f 8,50 f 9,75
»	70 » »	5,30	»	42 » »	2,45	G.Mosterdz. f 8,50 f 11
N. dito	66 » »	4,40	»	44 » »	2,70	Boterz. f 6,75 f 7,25
N. BOEKWEIT.			»	46 » »	3,00	Raapolie p. v. f 34
Gr. Zand	62 ℔	f 3,90	»	48 » »	3,30	Boter ¼ Ton 1stesoort
»	64 » »	4,30	Bl. Voer	38 » »	2,05	f 25,75 a f 26,50
»	66 » »	4,70	»	40 » »	2,20	2e Dito f 24,25 a f 25
Veen	64 » »	3,90	»	42 » »	2,35	3e Dito f 22 a f 23

Tarwe en Rogge alleen aan consumtie te plaatsen. — Boekweit prijshoudende. — Gerst als genoteerd afgaande. — Zware Dikke Haver in een doen; ligte en voersoorten lager afgegeven. — Boonen slap. — Gort niet driftiger. — Koolzaad als voren.

AMSTERDAM, 20 *October*. Tarwe met weinig handel aan cons.: 126 ℔ b. Pools. f 328; 128 ℔ Stettin f 290; 131 ℔ Rostock. f 300; 121 ℔ n. Gron. f 195; 133 ℔ Limb. f 278; 130 ℔ Munst. f 270. — Rogge bij gerijven verkocht: 117 ℔ Petersb. f 150; 116 ℔ Archangel f 150; 122 ℔ Pruiss. f 162; 125 ℔ Groot-Brab. f 160. — Gerst zonder handel. — Haver in een doen: 82 ℔ n. dikke f 90.

Koolzaad, verkocht: Oostvr. 49½ p. vl.; o. Holst. 55 p. vl.; op 9 vat in Oct. 59 p. vl.; Nov. 59½ p. vl; Eider 53½ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering prijsh.: op 6/w. f 35,50; vlieg. f 34,25 a 50; Nov. f 34 a f 34,25, 25; Dec. f 34,25 a 50, 50; Mei f 34,75 a f 35, f 35 — Lijnolie op 6/w. f 28,50; vlieg. f 27,50. — Hennepolie op 6/w. f 35,25; vlieg. f 34,25.

LONDEN, 20 *October*. Inl. Tarwe bedong heden de prijzen van ll. Maandag; ook vreemde was tot die notering goed gevraagd. Gerst en Haver onveranderd. Boonen en Erwten als voren.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 21 *October*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 44⅛, $44\frac{3}{16}$, 44⅛; Dito Cert. 3 pCt. 52⅛; Dito dito 4 pCt. $68\frac{3}{16}$, 68¼. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 36¼. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. $6\frac{15}{16}$, 7; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. $6\frac{11}{16}$, $6\frac{13}{16}$, 6¾; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 3 pCt. 24; Dito Binnenl. a 6 m. 3 pCt. 17⅜, $17\frac{7}{16}$, 17⅜; Coup. Ardoin 5¾, 6. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 21⅝, 21¾, 21⅝; Dito Dito 4 pCt. $23\frac{3}{16}$, 23¼. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 96½, 96⅝; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 96⅞, 97; Inschrijving in Assignatiën 6 pCt. 57¼. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 60, 60½; Dito 2½ pCt. $31\frac{1}{16}$, 31⅛; Peru 6 pCt. 18⅜, $\frac{11}{16}$; Grenada 1 pCt. 11⅛.

In onze binnenl. fondsen was heden wederom geene noemenswaardige variatie, en ook de handel van weinig beteekenis.

Naar Spaansche was op nieuw eenige meerdere vraag.

In geen der overige vreemde effecten ging iets van belang om.

Koers van het geld: Prolongatie 2½; Beleening 2½; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 44⅛; Ard. a 510 £ $6\frac{11}{16}$. Binnenl. 3 pCt. 17⅜; Met. 2½ pCt. $31\frac{3}{16}$.

AMSTERDAM, 22 Oct. EFFEKTENSOCIETEIT, te 4¾ uur.

Bij geringe affaire zijn heden Integralen a $44\frac{1}{16}$, ⅛; België bij Rotschild 2½ pCt. à 36¼ en Coupons-Ardoin (oude) à 5¾ pCt. verhandeld.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene DOCHTER E. F. M. DE GEUS, Echtgenoot van

L. R. W. KÖSTER HENKE,
Predikant.

GENT, 9 October 1848.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eenen ZOON G. NIENHUIS, geliefde Echtgenoot van

J. WIARDI,
Verwer en Glazenmaker.

GRONINGEN, 21 October 1848.

*** Getrouwd:

EEVERT FRIMA
en
JELLINA DOMENI.

HOOGEZAND, 19 October 1848.

*** Getrouwd:

J. VAN SONSBEECK,
Ontvanger der Registratie te Ommen,
met
R. M. ROSA BUMA.

Den Huize KLINCKEMA, te *Zuidhorn*,
20 October 1848.

*** GRONINGEN, 18 October 1848. Na eene sukkelende ziekte van eenige weken, overleed heden avond onze waarde Behuwd-Broeder en Oom WILLEM ZUIDEMA, in den ouderdom van 78 jaren en ruim 5 maanden, sedert 1794 *Boekhandelaar te dezer Stede.*

De nagedachtenis van den Ontslapene zal bij ons lang in zegening blijven.

L. DE JAGER,
A. L. SCHOLTENS,
Executeuren-Testamentair.
Mede namens de overige Familie.

*** Heden morgen te 8 uur overleed, zeer zacht en kalm, mijne geliefde Echtgenoot ALBERT AMSING, in den ouderdom van bijna 49 jaren, na eene genoegelijke echtverbindtenis van bijna 27 jaren; mij nalatende zes Kinderen, welke allen met mij het groot verlies zeer betreuren.

GRONINGEN, 19 October 1848. — **ELIZABET DE GRAAFF**, Wedw. A. AMSING.

N.B. De Werkzaamheden zullen thans verder worden voortgezet door twee mijner Zoons, HENDRIK en REINDER; verzoekende verder vriendelijk gunst en rekommandatie.

*** Heden avond omstreeks 5 uur overleed onze Zoon JOHANNES ATHANASIUS, in den ouderdom van 18 jaren.

ULRUM, 20 October 1848.

J. B. BRUNS.
G. A. DE GRAAF.

*** Beviel mijne Echtgenoote HENDERIKA TEBBENS voor omstreeks 3 dagen van eenen Zoon: heden morgen, helaas! overleed zij, tot bittere droefheid van mij, harer bejaarde Moeder, Schoonvader en verdere Bloedverwanten, in den nog bloeijenden leeftijd van 30 jaren. — Ruim 4 jaren mogt ik door den band des huwelijks met haar vereenigd zijn, in welken tijd zij mij 3 Kinderen verwekte, te jong om het moederlijk verlies te kunnen beseffen.

R. J. LOOTS.

ZUURDIJK, 22 October 1848.

*** Op den 10den dezer werd mij door den dood ontrukt mijne geliefde Echtgenoote SIWARDINA HARMANNA CREMER, in den ouderdom van 29 jaren, alsmede ons éénig ZOONTJE, ruim 2 jaren, na eene echtvereeniging van 3½ jaar. Een noodlottige storm overviel ons nabij *Norderney*, waardoor schip en alles verongelukte en mijne dierbare Panden haar graf in de golven vonden. Diep bedroefd, geef ik hiervan kennis aan Vrienden en Bekenden.

R. H. CAMPHUIS,
Scheepskapitein.

HOOGEZAND, 23 October 1848.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN EN LEESBIBLIOTHEKEN.

De Boekhandelaars J. C. en W. ALTORFFER, te *Middelburg*, geven uit en hebben alom verkrijgbaar gesteld:

Schuld en Boete.

Uit het Engelsch van Mrs. MARSH, Schrijfster van „**Mont Sorel**," door den Vertaler van „**Olivier Cromwell**," in gr. 8vo. met Vignet, één deel compleet, à ... *f* 3—30.

„Een belangwekkende inhoud, eene levendige en aanschouwelijke schildering van menschelijke driften bij eene treffende en boeijende voorstelling, kenmerken deze vrucht van „gevoel en verbeelding, die, vertrouwen wij, door geen „Lezer onvoldaan zal worden ter zijde gelegd."

, **H. A. KRAMERS**, te *Rotterdam*, geeft heden uit:

CATECHISMUS DER PLANTKUNDE,

BEVATTENDE DE EERSTE BEGINSELEN DEZER WETENSCHAP, DOOR

H. KLOETE NORTIER, *Apotheker.*

MET EEN VOORWOORD VAN

F. A. W. MIQUEL.

Met 57 Houtsnêefiguren. Prijs 75 Cents.

Bij bovengenoemde is ook verschenen:

Johnston, CATECHISMUS VOOR LANDBOUWKUNDIGE SCHEIKUNDE EN AARDKUNDE. Naar de 16de uitgave vertaald door *J. R. E. VAN LAAR*. Met Heutsnêefiguren. Prijs 35 Cents.

G. J. Mulder, een Woord bij den *Catechismus der Landbouwkundige Scheikunde en Aardkunde* van *JOHNSTON*. Prijs 15 Cents.

Mr. ***S. C. Snellen van Vollenhoven***, de SCHADELIJKE INSECTEN in TUINEN, met de MIDDELEN tot derzelver verdelging, benevens eene opgave der voor Tuinen nuttige Insecten. Met Platen. Prijs *f* 1,40.

, Door den Boekhandelaar **W. J. THIEME**, te *Zutphen*, is alom verzonden:

L. F. BUNGENER (Schrijver van eene Preek onder LODEWIJK XIV), **Geschiedenis van het Concilie van Trente**, *met Bijvoegselen en Aanteekeningen van den Schrijver, in het oorspronkelijke niet voorkomende*, 2 Deelen, komplect, *f* 7,80.

, De Boekhandelaar **S. JOUSTRA**, te *Hoogezand*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

DE WATERKUUR; iets voor zwangere Vrouwen, Vroedmeesters, enz. Naar 't Hoogduitsch van de Prof. OERTEL, KIRCHMAYR en SCHNITZLEIN, en de Waterdoctoren VON MAYER, MUNDE, COHN, HALLMANN en KOLB. Door *A. L. MEURS*, te *Martenshoek*. De prijs is 30 Cents.

, Bij **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, komen van de Pers en zullen alom verkrijgbaar worden gesteld:

I. *De derde, verbeterde en vermeerderde druk* van het Werk getiteld:

COMPENDIUM DOGMATICES ET APOLOGETICES CHRISTIANAE.

In Scholarum suarum usum scripserunt *L. G. PAREAU* et *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Theologiae Professores in Academia Groningana*, à *f* 2—75.

II. DE

DECLAMATIE;

OF DE KUNST VAN

DECLAMÉREN OF RECITÉREN

en van de MONDELIJKE VOORDRAGT of UITERLIJKE WELSPREKENDHEID in het ALGEMEEN, door Mr. *B. H. LULOFS*, Hoogleeraar te *Groningen*. Ten gebruike voor Studenten en verder voor elk een', die in het openbaar lezen of spreken moet ... *f* 3—90.

Bij bovengenoemde zijn mede gedrukt en te bekomen:

I. **ENCYCLOPAEDIA THEOLOGI CHRISTIANI.** In Scholarum suarum usum breviter delineata a *P. HOFSTEDE DE GROOT* et *L. G. PAREAU*, in *Universitate Groningana Theologiae Professoribus*, à *f* 1—90.

II. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Wat is het regt gebruik der vrijheid, naar het Evangelie? Een woord aan mijne Landgenooten*, bijzonder aan de *Jongelingschap*. Naar Gal. V: 13 ... *f* 0—30.

III. DE BERIGTEN OMTRENT HET ONDERSCHEIDEND KARAKTER DER GRONINGSCHE GODGELEERDE SCHOOL, van Mr. *I. DA COSTA*, toegelicht door *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Hoogleeraar te Groningen*. *f* 0—80.

IV. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, WENKEN OVER DE EIGENE STUDIE, voor jeugdige Onderwijzers in de Lagere Scholen ... *f* 0—50.

V. *B. H. LULOFS*, VERHANDELING over den tijd van den eerst regten aanvang en vroegsten bloei onzer oude bepaaldelijk gezegde NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE, en wel inzonderheid over het ongegronde van het gevoelen dergenen, welke op stout beslissenden toon dien bloei voor een deel reeds in de twaalfde eeuw stellen ... *f* 1—50.

VI. P. C. HOOFTS NEDERLANDSCHE HISTORIEN, met AANTEEKENINGEN uitgegeven door Dr. *W. HECKER*, 5 Deelen ... *f* 12—50.

VII. *W. HECKER*, INLEIDINGSREDE OVER DE ONTWIKKELING VAN DEN GEEST TOT, DOOR, EN IN DE WETENSCHAP ... *f* 0—40.

VIII. HANDBOEK VOOR PLEEGZUSTERS EN ZIEKENOPPASSERS. Naar het Hoogduitsch door *Dr. G. H. MEIJER*. Met eene Voorrede van Prof. A. A. SEBASTIAN. *f* 1—00.

IX. UIT HET LEVEN. Schetsen en Beelden, ontworpen door *A. G. BRUINSES*, ... *f* 1—50.

X. LUST EN LEERING; *Fabelen, Sprookjes en Vertelsels, voor Hollandsche Jongens en Meisjes*, door *J. J. A. GOEVERNEUR* en *H. ILPZEMA VINCKERS* ... *f* 1—20.

XI. BESCHRIJVING VAN DEN LANDBOUW op de *Hofstede den Eng*, en *beknopte beschouwing der beginselen*, waarvan men hierbij is uitgegaan; door *E. ENGELBERTS* ... *f* 0—60.

XII. TIJDSCHRIFT VOOR LAND- EN TUINBOUW, onder Redactie van *T. F. UILKENS* en *M. D. TEENSTRA*. Jaarlijks verschijnen van dit Tijdschrift 12 Nommers, elk van 2 vellen druks, tegen den prijs van *f* 3—75, franco per Post met 50 Cent verhooging. — No. 7 is aan de Inteekenaren verzonden.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN:

XIII. *J. VAN DER VEEN, A.z.*, PAUL'S VERBLIJF OP DEN SPERWERHORST ... *f* 3—60.

XIV. EENE BADKUUR IN HET ZUIDEN VAN FRANKRIJK; Geschiedkundige en Plaatselijke HERINNERINGEN. Naar het Hoogduitsch van *J. VENEDEY*. Twee Deelen ... *f* 5—80.

XV. EEN DRENTHSCH GEMEENTE-ASSESSOR MET ZIJNE TWEE NEVEN OP REIS NAAR *AMSTERDAM*, IN 'T VOORJAAR VAN 1843. Met Platen.

FAILLISSEMENT.

Bij Vonnis der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Winschoten* van heden, naar eisch geregistreerd, is de heer **ELSO ADDES STUUR**, Koffijhuis- en Logementhouder, mitsgaders Slijter van Sterke Dranken, in het Huis *de Noordstar*, te *Nieuwe Pekela*, verklaard te zijn in staat van **FAILLISSEMENT**; zijnde de aanvang van hetzelve insgelijks bepaald op HEDEN, terwijl bij diezelfde uitspraak tot REGTER-COMMISSARIS in hetzelve is benoemd Mr. **JEREMIAS FREDERIK ABRESCH**, Lid dier Regtbank, en tot CURATOR Mr. **W. R. EMMEN**, Procureur bij die Vierschaar.

WINSCHOTEN, 20 October 1848.

De Curator voornoemd:
Mr. W. R. EMMEN.

VEEMARKT TE EZINGE,

den 26sten October 1848.

Aanvoer gratis.

Geen HORENVEE van buiten de Provincie of uit Gemeenten, alwaar de **LONGZIEKTE** in eenig gedeelte mogt uitgebroken zijn, zal op de **VEEMARKT** te *EZINGE* mogen worden aangebragt, dan voorzien te zijn van GEZONDHEIDS-CERTIFICATEN.

De Burgemeester der Gemeente Ezinge:
F. D. FRANSSENS.

Die **LEDEN** wenschen te worden van de **ONDERLINGE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ VOOR DE STAD** *GRONINGEN*, worden beleefdelijk uitgenoodigd, om op **DINGSDAG, den 24sten OCTOBER e.k.**, te zamen te komen ten Huize van de Erven TIDDENS, in *de Beurs*, des avonds te 7 uur.

Mr. H. J. TRIP.
Hk. MIEDENDORP.

NIEUWE POSTWAGENDIENST

TUSSCHEN

GRONINGEN EN ZUIDBROEK,

Aanvang nemende den 30sten OCTOBER 1848, zal er, IEDEREN MORGEN en op MARKTDAGEN ook des namiddags, van het Logement van den Heer H. VAN DER LAAN, te *Groningen*, een wél ingerigte **POSTWAGEN** vertrekken naar ***ZUIDBROEK***, waar den Heeren REIZIGERS gelegenheid zal worden gegeven, om dadelijk verder te komen naar ***Winschoten*** en ***Veendam*** en terug, om des avonds met denzelfden Wagen wederom van ***Zuidbroek*** naar ***Groningen*** te kunnen reizen.

UREN VAN VERTREK, gedurende de **WINTERMAANDEN:**

Iederen morgen van *GRONINGEN* te 7½ uur, en DINGSDAGS en VRIJDAGS 's namiddags te 4 uur; en

Iederen avond van *ZUIDBROEK* te 5½ uur, en DINGSDAGS en VRIJDAGS 's morgens te 7½ uur.

Nadere informatiën zijn te bekomen te *Groningen*, bij den Logementhouder H. VAN DER LAAN, en te *Zuidbroek* bij den Ondernemer

G. MONKHOST.

VRIESCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

Dient ter kennis van het Publiek, dat de **DIENST** tusschen *GRONINGEN* en *AMSTERDAM* over de *LEMMER* voor dit jaar met de reis van hier op *VRIJDAG*, den 27sten October, als ***Laatste Reis***, zal worden gestaakt.

GRONINGEN, 24 October 1848.

De **DIRECTIE** der **FRIESCHE STOOMBOOTREEDERIJ** berigt bij deze, dat de **STOOMVAART** tusschen *AMSTERDAM* en de *LEMMER*, met de STOOMBOOT **WILLEM II**, op den 28sten dezer, tot nadere kennisgeving, zal worden gestaakt.

, Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG, den 16den November 1848, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven E. J. TIDDENS, in het Huis *de Beurs*, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Een zeer hecht-sterke **STOOM-OLIE-, PEL-** en **KORENMOLEN**, get. P 236 V, met daaraan verbondene ruime TURFLOODS en STALLING; voorts met de Noordzijde daarnevens staande ruime HEEREN BEHUIZING met derzelver TUIN, groot ZAADPAKHUIS, get. P 237 V, en twee KNECHTENWONINGEN, get. P no. 238 en 239 V, benevens het achter deze Gebouwen gelegene vol eigen GROENLAND, groot ongeveer 1 Bunder; alles staande en gelegen aan het Winschoterdiep, buiten het Kleine Poortje, onder *Groningen*, met den bij deze Fabrijk behoorenden kompleten INVENTARIS.

II. Ongeveer 2 Bunders vol eigen GROENLAND, gelegen Noordzijde van de Landerijen, onder het voorgaande perceel omschreven, hebbende deze Landerijen en Fabrijk uitvaart door de Olieslagerssteeg naar den Oosterweg.

III. Twee VEENPLAATSEN, gelegen aan het Boerendiep op het *Stads Kanaal*, onder de Gemeente *Wildervank*, gedeeltelijk aangesneden, bekend als Stadsgrond, onder de nos. 45 en 46, met de daarop staande ARBEIDERSWONING en TURF, bij het Kadaster bekend Gemeente *Wildervank*, Sectie E no. 79, 79bis en 82, te zamen groot 25 B., 76 R. en 20 E.

Alles toebehoorende aan de Firma MODDERMAN en COMP.

Om te aanvaarden dadelijk na den finalen Toeslag.

Voor Gegadigden, niet te *Groningen* wonende, zal perceel 1 dagelijks, des voormiddags van 10—1 uur, te bezien zijn; overigens zal de bezigtiging plaats hebben dags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur. Alles op Bewijzen van Toegang, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

Verkooping van AFBRAAK.

Op DINGSDAG, den 31sten October 1848, des morgens te elf uur, zal, aan de *noordzijde van de Martini-kerk* te *Groningen*, publiek worden verkocht: eene partij **AFBRAAK**, bestaande in DAKPLANKEN, EIKENHOUTEN RIBBEN en GEBINDTEN, zeer geschikt voor Dammen.

Mr. W. QUINTUS, *Notaris.*

, In de maand DECEMBER aanstaande, tijd en plaats nader te bepalen, zal publiek verkocht worden:

Eene **HALVE TREKSCHUIT**, no. 10, varende van *WINSCHOTEN* op *GRONINGEN*, *vice versa*, met het **AANDEEL** in het **VEER** en den **SI KKEWAGEN**. Te aanvaarden op den 1sten Mei 1849, toebehoorende wijlen aan wijlen TONNIS B. BOER.

Informatiën te bekomen ten Kantore van

Mr. R. DE SITTER, *Notaris.*

Heden middag te 12 uren,

ten verzoeke en ten Huize van den Logementhouder C. BACKHAUS, in *'t Blaauwe Paard*, aan het Nieuwe Kerkhof, bij uitmijning te koop: 13 puik vette fijne **JONGE KOEIJEN.**

FIRMA **Steen & Comp.**

Maandag, den 30 Oct. 1848,

zal, voor de Behuizing van wijlen Mejufvrouw de Wedw. L. OLFERS, in de groote Leliënstraat, worden verkocht: de nagelaten **INBOEDEL**, bestaande in CHIFFONNIÈRE, halve KASTKLOK, RONDE en andere TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, verder HUISHOUDELIJK GOED, BEDDEGOED, GLADMANGEL, ENZ. Te bezien Zaturdag namiddag van 2—5 uur.

FIRMA **Steen & Comp.**

MORGEN, DEN 25STEN DEZER,

des namiddags van 2—5 uur te bezien, de **ROERENDE GOEDEREN**, welke op DONDERDAG e.k., des voormiddags te tien uur en vervolgens, ten Huize van D. NOORDHOFF, in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat alhier, zullen worden verkocht.

BAKKER en WOLTHERS,
Deurwaarders.

HOUTVEILING,

onder WERKELIJKE HOUTKOOPERS, op ZATURDAG, den 28sten October 1848, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van de Weduwe F. VAN DER BOOGH, te *Appingedam*, van pl. min. **2000** stuks MAATS- en eene GROOTE PARTIJ ZWARE OVERMAATS **BALKEN**, van verschillende Havens aangevoerd; alsmede eene partij OOSTZEESCHE GREENEN en VUREN BALKEN; voorts JUFFERS, KOLDERS, ELLINGS, ENZ., ENZ.

Mr. **H. J. OFFERHAUS**, *Nots.*

Verkooping te Stroobos.

De Notarissen **DE VRIES**, te *Augustinusga*, en **ANDREÆ**, te *Kollum*, zullen, door het ministerie van eerstgenoemden, op ZATURDAG, den 28sten October en den 11den November 1848, telkens des namiddags te 1 uur, in de Herberg van F. VAN DER MEI, te *Stroobos*, bij provisionele en finale toewijzing, veilen en verkoopen:

Eene uitmuntende en zeer vruchtbare **ZATHE** en **LANDEN** met **HUIZING** en **SCHUUR**, gequoteerd no. 3, staande en grootendeels gelegen onder *Gerkesklooster*, nabij *Stroobos*, aan den algemeenen Weg naar *Visvliet*, groot 29 Bunders, 93 Roeden en 92 Ellen, bewoond en gebruikt door wijlen HARM JANS SIJTSEMA, en zulks in 22 Perceelen, met regt van zamenvoeging; dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden.

Conditiën te vernemen en Biljetten te bekomen ten Kantore van gemelde Notarissen.

, Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, op MAANDAG, den 30sten October 1848, des avonds te zes uur, ten Huize van den Logementhouder EGGO VAN DIJK, te *Winschoten*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Den EIGENDOM van ongeveer 1½ Bunder *Land*, te *Nieuw Beerta* gelegen, onder beklemming in gebruik bij SIJPKO K. SIJPKENS, voor eene jaarlijksche huur van *f* 21—00.

II. Den EIGENDOM van pl. m. 1½ Bunder *Land*, aan het Westerdiep te *Veendam* gelegen, onder beklemming in gebruik bij OBBO H. VENEMA, voor eene jaarlijksche huur van *f* 10—00.

III. 1/3 AANDEEL in den EIGENDOM van twee *Veenbouwten*, te *Sint Vitusholt*, onder *Winschoten*, gelegen, onder beklemming in gebruik bij PIETER UFKES, voor eene jaarlijksche huur voor dit Aandeel van *f* 16—67.

IV. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede* en twee Akkers *Bouwte*, mede aldaar gelegen, onder beklemming in gebruik bij HARM LUBBERTS SPUTTER, voor eene jaarlijksche huur van *f* 12—00.

V. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede* en een *Tuin*, mede aldaar gelegen, in gebruik bij de Weduwe HARM KOERTS KRAGT, voor eene jaarlijksche huur van *f* 5—00; en

VI. Een DITO DITO, in den Molenhorn te *Winschoten* gelegen, in gebruik bij KORNELIUS L. HAAIJINGA, voor eene jaarlijksche huur van *f* 3—00.

De Verkoopconditiën zullen, met de Bewijzen van Eigendom, in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

, Op nader te bepalen tijd en plaats zal TE KOOP aangeboden worden de *BOERENPLAATS*, toebehoorende aan de Erven **E. H. BURINGH** en **A. L. HEKMAN**, gelegen te *Noordbroek*, thans in huur gebruikt door H. H. VAN DELDEN, en bestaande uit:

I. Eene BOEREN BEHUIZING, get. no. 40, en de BEKLEMMING van 36 B., 74 R., 82 E. *Land*, doende jaarlijks tot huur *f* 486—00.

II. 2 B., 42 R., 70 E. VRIJ EIGEN LAND.

III. 1 B., 82 R., 80 E. VRIJ EIGEN LAND.

IV. 2 B., 54 R., 10 E. VRIJ EIGEN LAND.

V. De BEKLEMMING van 3 B., 64 R., 70 E. *Land*, doende jaarlijks aan twee Eigenaren *f* 66—00.

VI. 3 B., 9 R., 30 E. VRIJ EIGEN LAND.

Nadere Informatiën zijn hieromtrent te bekomen ten Kantore van

Mr. R. FEITH, *Notaris te Zuidbroek.*

TE HUUR,

tegen den 1sten November: Eene **HEERENBEHUIZING**, aan den Oostkant van Der-Aa, lett. A. no 334, voorzien van drie roijale KAMERS, ruime KEUKEN, KELDER, ZOLDERS, ENZ. Te bevragen bij den Koopman er naast, of bij den Eigenaar

H. J. KONING,
bij de Sluizen.

BIJ TOEVAL TE HUUR,

met December aanstaande: Eene **GEMEUBELEERDE VOORKAMER**, boven den Koopman W. REINDERS, Noordzijde aan de Groote Markt.

De ondergeteekende zag gaarne tegen November e.k. nog eenige **LEERLINGEN** op zijne **TEEKENSCHOOL** geplaatst; JONGENS des MAANDAGS, WOENSDAGS en VRIJDAGS van 7—8, MEISJES des MAANDAGS van 6—7 en des DINGSDAGS en DONDERDAGS van 7—8 's avonds, tegen *f* **3.00** per *drie maanden*.

Ook beveelt hij zich aan tot het geven van **PRIVATE LES**, tegen 40 Cts. per uur.

S. BERGHUIS,
Folkingestraat, nabij de Vischmarkt.

C. ABVAAS

laat weten, dat hij, om reden van vertrek, zijne **HONDEN** voor een' matigen prijs wil verkoopen. Verzoekt de liefhebbers ten spoedigste te komen. Is gelogeerd in het *Wapen van Papenborg*, aan het Winschoterdiep, bij H. REMKES.

Met NOVEMBER aanstaande WORDT GEVRAAGD: **5000** *tot* **10,000** Guldens op **EERSTE HYPOTHEEK.** Hierop reflecterenden adresseren zich met gesloten Briefjes, onder letter A. B., bij den DRUKKER DEZER.

Een **MEISJE**, van de PROTESTANTSCHE GODSDIENST, zag zich gaarne geplaatst in eene **HUISHOUDING**, of daarin behulpzaam te zijn, bij voorkeur bij een eenbare HEER of JUFVROUW, om zoogenoemde Betrekking alles waar te nemen. Adres aan het BUREAU DEZER COURANT.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de Groninger Courant van den 24sten October 1848, *no.* 85.

(Vervolg der Nieuwstijdingen.)

BERLIJN, 17 October.

De zitting van den Rijksdag van heden was even onbelangrijk als zij gisteren belangrijk was. De Rijksdag was niet aandachtig gestemd, daar er treurige geruchten in omloop waren over hetgene daar buiten voorviel. De afgev. *Behrends* bood eene petitie van de arbeiders aan, die dadelijk naar eene commissie werd verzonden, om daarover rapport uit te brengen.

— Nadat de laatste barricade gisteren avond te 10 uur door de burgerwacht stormenderhand was vermeesterd, is de orde niet verder gestoord. De nacht is rustig voorbijgegaan, en ook heden hebben geene nieuwe ongeregeldheden plaats gehad. Te half twee echter trokken talrijke scharen arbeiders met vaandels op het Gendarmeplein en plaatsten zich, door duizenden begeleid, voor den grooten trap van den schouwburg. Het geheele plein tot aan de kerk is met menschen opgevuld. De arbeiders willen aan de Nationale Vergadering hunnen nood klagen en de verzamelde menigte wacht, terwijl het met stroomen regent, op antwoord. De twintig vaandels, waaronder een met rouwfloers bedekt, werden op den grooten trap geplant; de afgevaardigde *Behrends* treedt te voorschijn en spreekt de massa's aan. *Waldeck* staat naast hem. De woorden van den afgevaardigde schijnen de gemoederen tevreden te stellen. Plotseling wordt geroepen, dat de burgerwacht in aantogt is: de massa trekt even terug, de arbeiders blijven op den trap staan en roepen: „Hier blijven!" Op het plein wemelt het van roode mutsen en Polen. De arbeiders hadden een adres overhandigd, waarin zij, onder anderen, om loslating der gevangenen, verpleging der gewonden op staats-kosten, onderhoud der familiën van de gesneuvelden, amnestie, afschaffing van de wet op de doodstraf; het ontslag van het ministerie gevraagd hadden. Morgen zullen zij het antwoord halen.

Aan het policie-bureau zijn tot dus ver 11 dooden aangemeld. De overste *Hollbein* is levensgevaarlijk gewond; de overste *Vogel* is minder bekelijk.

Voor de Nat. Verg. staan onderscheidene kolonnen van de burgerwacht. De afgevaardigden verlaten het gebouw ongestoord. De massa schijnt uiteen te gaan, daar het hevig regent. Ieder is gespannen over hetgene nog gebeuren zal.

[In de zitting van den Rijksdag van den 17den gaf de minister van binnenl. zaken het volgende verslag van de beklagenswaardige gebeurtenissen, welke den vorigen dag waren voorgevallen, en waarvan wij in het *Naschrift* van ons vorig nommer reeds hebben berigt gegeven. — „Gij zult allen van de ongeregeldheden, die gisteren voorgevallen zijn, gehoord hebben. Ik wenschte u daarvan een uitvoerig berigt te kunnen mededeelen, maar ik ben daartoe nog niet in staat, daar alle berigten dien aangaande nog niet ingekomen zijn. Ik kan echter wel verklaren, dat deze ongeregeldheden reeds Donderdag begonnen zijn. De Regering had besloten, ten einde, de werklieden ook in den winter arbeid te verschaffen, eene machine te doen maken, welke het water uit het kanaal moest wegvoeren. Deze machine werd door de arbeiders vernield. Ten gevolge daarvan werden daar ter plaatse afdeelingen der burgerwacht geplaatst. De onlusten begonnen echter gisteren namiddag op nieuw; er hebben botsingen plaats gegrepen, waarvan tot dusver zooveel zeker is, daar nadere bijzonderheden nog niet bekend zijn, dat de arbeiders er aanleiding toe gegeven hebben. Er zijn drie menschen gedood; sedert zijn steeds meerdere massa's arbeiders toegestroomd, barricades werden aangelegd, die door de arbeiders bezet en met geweervuur verdedigd werden. In het geheel zijn 9 personen gesneuveld, waaronder 7 werklieden en twee brave burgerwachten. Tusschen 9 en 11 uur was het twijfelachtig, of de burgerwacht voldoende zijn zou. Het veiligheids-comité vaardigde derhalve eene rekwisitie uit aan het militaire kommando, er rukten dadelijk 2 bataljons aan; doch daar het later bleek, dat de burgerwacht wel voldoende was, werden de bataljons weder terug getrokken. Omstreeks 11 uur was de beweging geëindigd; de nacht is rustig voorbijgegaan. Het verdere moeten wij nog afwachten. Het onderzoek zal streng gevoerd worden; over de lijken wordt eene schouwing gedaan."]

Van den 18*den*. Prins *Adalbert*, die door het centraal bestuur naar Frankfort ontboden is, om het bevel der Duitsche scheepsmagt op zich te nemen, is gisteren derwaarts vertrokken.

— Bij een op den 7den dezer aan de vergadering der Oldenburgsche Wetgevende Kamers ingezonden rescript, maakt de groothertog van Oldenburg, behalve *vele* afzonderlijke inkomsten, aanspraak op eene jaarlijksche civiele lijst van 180,000 th., dat is *het vijfde gedeelte* van al de landsinkomsten.

— In den loop van den namiddag van eergisteren is eene talrijke bende arbeiders, met de lijken van eenige der gesneuvelden en met een rood vaandel, onder het geroep van „*leve de Republiek*", door de stad getrokken. De lijken zijn naar het koninklijke paleis gebragt en aldaar bewaard, ten einde te beletten, dat zij verder werden rondgedragen.

— De Koning van Pruissen toont zich zeer gevoelig over het besluit der Nationale Vergadering, om voortaan van 's Konings titels het: „*door de gratie Gods*" weg te laten. Die de godsdienstige principes van Pruissen's Koning kennen, beseffen, hoezeer *hem* deze vernedering als Christen-Vorst moet grieven, en verzekeren, dat hij met minder ergernis eenig wezenlijk voorregt van zijn Koningschap had prijs gegeven, dan aan het Hoofd zijner Staatsstukken de betuiging op te geven: „*bij de gratie Gods*," Koning van Pruissen. — De Nationale Vergadering heeft door dit besluit getoond, dat zij eene geheel nieuwe politieke loopbaan heeft gekozen, en aan het constitutioneel stelsel geene verwantschap gunt met het vroegere Staatsverdrag.

Van den 19*den*. In het begin der zitting van heden klaagden eenige leden der regterzijde, dat zij gisteren, bij het verlaten van de zitting, door het volk beleedigd werden. De Kamer ging dienaangaande tot de orde van den dag over.

Van den 20*sten*. Heden had hier de begrafenis plaats van de slagtoffers, op den avond van den 16den gevallen. De clubs hadden voorgesteld, om te gelijk de werklieden en de gesneuvelden van de burgerwacht te begraven. Er was slechts een burgerwacht gesneuveld, de hofjuwelier *Schneider*. De weduwe weigerde echter volstandig de beide lijkstoeten te doen gelijk gaan. Heden ochtend is die juwelier dan ook begraven. Eene deputatie van de kamer, de stads-corporatiën, een groot aantal burgerwachten en vele officieren van het garnizoen hebben het lijk gevolgd.

Te twee uur namiddag hadden de democraten hunne volgelingen opgeroepen, om een grooten stoet achter de lijkkisten der werklieden te vormen. Die stoet vormde zich op het Opera-Plein en had 5/4 uurs noodig, om door de Friedrichsstrasse te trekken, waarna hij zich buiten de Hallerpoort naar het kerkhof van Jerusalem begaf.

Men merkte vele roode vaandels en mutsen op, voorts vele geheimzinnige kenteekenen, zoo als kielen met roode linten omzoomd, die onder de jassen gedragen werden. Gewapende burgerwachten volgden de kist in groot getal. Behalve de corporatiën van handwerkers moet ik u berigten, dat men opmerkte alle afgevaardigden van de linkerzijde, de radicale clubs, de club der democratische vrouwen, het centrale democratische comité voor geheel Duitschland, de gewonden van den opstand, 5 muzijkkorpsen, eindelijk de geestelijken, waaronder ook een R. C. priester.

Deze stoet had iets indrukwekkends. Het was eene meer beteekenende manifestatie dan de begrafenis van den 4den Junij j.l., het herinnerde aan de begrafenis der in Maart gesneuvelden.

PS. De avond is veel minder plegtig geweest dan de dag. De werklieden hebben eene serenade gegeven aan de afgevaardigden van de linkerzijde en een charivari aan die van de regterzijde.

FRANKFORT, 17 October.

In de zitting der Nationale Vergadering van heden is besloten, eene commissie van 15 leden te benoemen, aan welke het is opgedragen, om de gebeurtenissen te Weenen te onderzoeken en deswege voorstellen aan de Vergadering te doen.

— Dezer dagen is door de Nationale Vergadering, en wel bepaaldelijk door de commissie voor de inter-nationale zaken, een pro memoria ontvangen van den heer *v. Scherff*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van den Koning van Nederland bij het Centraal Bewind.

Van den 18*den*. Den 14den October hebben de Rijks-commissarissen voor de Duitsche marine, te Hamburg, het fregat *Duitschland*, de kanonneerboot *Sancti-Pauli* en de stoombooten *Hamburg*, *Lubeck* en *Bremen*, in naam van het Centraal Bewind, plegtig overgenomen.

— De regeringen der afzonderlijke Duitsche staten zijn door de rijksministeriën van binnenlandsche zaken en justitie aangeschreven, om de voorzitters van alle bestaande staatkundige vereenigingen uit te noodigen, hare statuten en besluiten alsook het aantal harer leden en hare betrekkingen met andere vereenigingen mede te deelen, vermits het Rijks-ministerie officiëel kennis wenscht te dragen van de bewegingen der staatkundige associatiën in Duitschland.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 17 October.

In de *Globe* leest men als volgt: „Ten aanzien van de door den prins *Carinti* gegeven verklaring, dat van lord *Palmerston* de stellige verzekering was verkregen, *dat Hr. Ms. gouvernement geenerlei beletsel in den weg zoude stellen aan de militaire expeditie, welke het koninklijke gouvernement voorbereidde met het doel, om vrede en orde op Sicilië te herstellen*, zijn wij gemagtigd te zeggen, dat de door den prins *Carinti* gedane verklaring van allen grond is ontbloot."

— Niettegenstaande de onlangs plaats gehad hebbende vermindering van invoer van buitenlandsch vee, zijn echter gedurende de laatste week 656 stuks rundvee en 3037 schapen, uit Nederland, België en Duitschland, hier te lande ingevoerd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 October.

In den loop der zitting der Nationale Vergadering van heden hebben de leden de benoeming goedgekeurd van de heeren *Pory-Papy* en *Schoelcher* als afgevaardigden van het eiland Martinique. De beide koloniale afgevaardigden zijn daarop ter Vergadering verschenen. De komst van den heer *Pory-Papy*, een kleurling, heeft vooral de aandacht getrokken. Men had gemeend, dat deze afgevaardigde gebrekkig Fransch zou spreken en welligt zich daarvan eenig genoegen voorspeld. De uitkomst is echter anders geweest; de heer *Pory-Papy* heeft zich niet alleen zeer verstaanbaar uitgedrukt, maar men heeft al spoedig vernomen, dat hij vroeger in Frankrijk tot regtsgeleerde was opgevoed en meermalen op Martinique met het beste gevolg als pleitbezorger is opgetreden. De belangstelling in zijnen persoon is daarop merkelijk verminderd.

— Men meent met zekerheid te weten, dat het berigt, betreffende de benoeming van den heer *Dufaure*, aan velen dier zoogenoemde *nieuwe mannen*, onder welke een aantal der beruchte republikeinsche commissarissen aangetroffen worden, als een donderslag in de ooren heeft geklonken. Eenige hunner hebben zich reeds beijverd, om den heer *Dufaure* geluk te wenschen met zijne benoeming en dien bewindsman de verzekering te geven, dat hij op hunne medewerking kan rekenen, ter meerdere bevestiging der *niet-democratische* Republiek.

— Er wordt thans reeds door het geheele land ijverig gewerkt, om aan de voornaamste kandidaten voor het Presidentschap der Republiek de overwinning te verzekeren. De staatkundige beteekenis van elken kandidaat wordt aldus begrepen: *Lodewijk Napoleon* stelt voor het Keizerrijk, echter zonder den daaraan zoo naauw verbondene roem, magt en overwinningen; *Cavaignac*, de militaire Republiek; *Thiers*, de burgerlijke en de financiële Republiek; *Lamartine*, de Republiek, zoogenoemd van den staatkundigen en wetenschappelijken vooruitgang; en eindelijk *Ledru-Rollin*, het schrikbewind met den burgeroorlog.

— De buitengewone uitgaven, welke tot dus ver door de Wetgevende Vergadering zijn goedgekeurd, of gelast, bedragen thans reeds het buitengemeen hooge cijfer van 647 millioenen fr.

— Tot de maand Augustus j.l. ingesloten heeft Frankrijk, van het jaar 1830 af, een bedrag van 925 millioenen ten koste gelegd aan de Algerijnsche bezittingen. Indien men van die som 49 millioenen aftrekt, welke de schatkist van Algerië aan het moederland heeft opgeleverd, en 56 millioenen, zijnde de opbrengst van koloniale producten, dan blijft er eene som van 800 millioenen over, welke de vestiging van de Fransche heerschappij in Afrika heeft gekost.

— De heden uit Italië ontvangene berigten doen de uitbarsting voorzien, welke de Weener gebeurtenissen noodzakelijkerwijze ten gevolge moesten hebben.

Drieduizend insurgenten hebben nabij Cremona, op den linker-oever van de Po, door eene stoutmoedige demonstratie, het garnizoen van Piacenza genoodzaakt, die stad te ontruimen. Vervolgens te Cremona binnengerukt zijnde, zouden de opstandelingen door van alle kanten toegeschoten troepen aangevallen zijn. Bij het vertrek van den post was de stad Cremona met barricades overdekt en de strijd op het punt van uit te barsten. Te Milaan maakte men zich almede tot den strijd gereed.

Aangaande de uit Milaan ontvangene berigten, omtrent de scheuring, tusschen de Hongaren en Croaten ontstaan, verneemt men, dat *Radetzky* verklaard had, „bij de eerste nieuwe beweging de Hongaren en Croaten te zullen decimeren."

In de *Concordia* van den 13den leest men het volgende: „Op dit oogenblik ontvangen wij hoogst belangrijke tijdingen. De tweedragt, welke in het vijandelijk leger gedrongen is, schijnt het thans geheel te zullen doen ontbinden. Talrijke Hongaarsche en Croatische benden zijn gedeserteerd. De meesten zijn naar Lugano gevlugt, anderen naar Intra en Pallanza. De meeste, in Italië zich bevindende Oostenrijksche troepen zijn terug geroepen, om den opstand te Weenen te helpen dempen. Het volk te Milaan is in de grootste gisting."

Brieven uit Milaan van den 11den en den 12den dezer verhalen de toedragt der verschillen tusschen de Hongaren en Croaten nagenoeg op de volgende wijze: „Onze stad heeft een tooneel van geheel nieuwen aard beleefd; een tooneel des te aangenamer, daar men zulks het allerminst verwachtte en dat ongetwijfeld vruchtbaar in voor Italië gelukkige gebeurtenissen zijn zal. De Hongaren zijn, op het ontvangen van de tijding der gebeurtenissen in hun land, in slagorde voor het plein des kasteels uitgerukt, en hieven den kreet aan van: Dood aan de Croaten. Zij wilden naar hun vaderland terug keeren en gaven *Radeztky* 24 uren tijd, om hun dit verlof te geven; gaf hij het niet, dan zouden zij evenwel vertrekken. *Radeztky* deed daarop eenige regementen Croaten komen: deze staan nu tegen elkander over en met elk oogenblik wachtte men tusschen beide partijen een' bloedigen strijd. Te Pavia waren de Hongaren en Croaten reeds slaags geweest.

[Gelijk men alzoo uit al de bovenstaande berigten ziet, die blijkbaar in haast geschreven zijn en zonder dat men van den juisten staat van zaken nog genoegzaam was ingelicht, is in Italië eene crisis ophanden, welke waarschijnlijk ten voordeele van *Karel Albert* zal uitloopen, indien deze van de gelegenheid beter dan vroeger zal weten gebruik te maken.]

Van den 18*den*. In de zitting der Nat. Vergadering van heden heeft de heer *Béchard* zich een' heftigen uitval veroorloofd tegen de stad Parijs. Hij heeft namelijk verkondigd, dat Frankrijk de overmagt, welke die stad door het beginsel van centralisatie heeft verkregen, moede is; dat die overmagt om de 10, 15, 18 jaren tot omwentelingen leidt, die het gansche staatsgebouw op deszelfs grondslagen doen waggelen, en dat het meer dan tijd is, om het denkbeeld „*dat Parijs Frankrijk is*" uit te wisschen. De heer *Béchard* heeft zijne rede geëindigd met de verklaring, dat de nieuwe Constitutie behoort te zorgen voor het in het leven roepen van *staatkundige centralisatie*, doch daar tegenover *administratieve decentralisatie*.

— Van de 44,000 eigendom-bezitters te Parijs vragen er 18,000 verligting van stedelijke belastingen aan de prefectuur der Seine.

— De heer *Schnedowski*, aide-de-champ en bijzonder secretaris van den hertog *van Leuchtenberg*, schoonzoon van Keizer *Nicolaas*, is hier aangekomen, belast met eene geheime zending.

— Te Lyon zijn de talrijke fabrijken weder in vollen gang. Er kan aan de aanvragen niet worden voldaan. De zijdestoffen zijn gerezen; die verkocht werden à 30 francs, zijn nu reeds tot 50 francs geklommen.

— Aangaande Italië hebben wij heden eene hoogst gewigtige tijding mede te deelen. De Fransch-Engelsche bemiddeling in de zaken van Italië moet namelijk *geheel opgegeven* zijn.

Men kan alzoo de aanstaande hervatting der vijandelijkheden verwachten; want indien de Sardinische regering zelve er niet toe geneigd ware, dan zou zij daartoe door de openbare opinie gedrongen worden. De Poolsche generaal *Czarnowski* zal het opperbevelhebberschap over alle troepen bekleeden. Reeds staat een goed georganiseerd corps van dertigduizend man gereed om op te trekken. Reeds zijn de artillerie-stukken naar de grenzen vervoerd, terwijl de te Weenen plaats hebbende gebeurtenissen de algemeene gisting der Piëmontezen en Lombarden slechts kunnen doen verhoogen.

Van den 19*den*. In de zitting der Nationale Vergadering van heden is het besluit, waarbij Parijs in staat van beleg is verklaard, opgeheven.

De afgevaardigde *Aylies* heeft, namens de commissie voor het ontvangen van inlichtingen der Regering nopens den staat van beleg, verslag uitgebragt omtrent dit hoogst gewigtige onderwerp, en onder anderen medegedeeld, dat de bewindslieden hebben verklaard, dat zij meenden te kunnen instaan voor het behoud der openbare orde en veiligheid, niet alleen thans, maar ook in de toekomst.

Ook heeft de heer *Aylies* nog medegedeeld, dat de Regering zich sterk genoeg gevoelt, *om de orde te handhaven met de thans bestaande hulpmiddelen*. De leden der commissie zijn alzoo eenstemmig tot het besluit gekomen, aan de Nationale Vergadering voor te stellen, om wettig te verordenen „dat de wet van den 24sten Junij, waarbij Parijs in staat van beleg wordt verklaard, is ingetrokken." — Deze mededeeling heeft een' zeer gunstigen indruk te weeg gebragt, en is het voorstel der commissie met *algemeene* stemmen aangenomen.

Voorts hebben de afgevaardigden den heer *Marrast* voor de vierde maal gekozen als voorzitter der Nationale Vergadering.

— De berigten uit Italië zijn heden weinig in getal, maar daarentegen even belangrijk als zij gisteren waren. Koning *Karel Albert* heeft den wapenstilstand opgezegd, en de vijandelijkheden zullen den 22sten dezer worden hervat. Alle brieven en dagbladen uit Italië, heden ontvangen, bevestigen overigens deze tijding, welke men alzoo bijna als officiëel mag beschouwen.

Alle gemoederen zijn voor den oorlog gestemd, en de Weener gebeurtenissen hebben *Radeztky* en zijn leger als een donderslag getroffen en de opgewondenheid van de voorstanders der Italiaansche onafhankelijkheid ten hoogsten top doen stijgen.

De scheuring, welke tusschen de Hongaren en Croaten van het Oostenrijksche leger in Italië ontstaan is, schijnt met elken dag toe te nemen. De Hongaren vooral (welke onder anderen 11,000 man in getal zijn van de 25,000 te Milaan liggende krijgslieden), verbroederen zich met de Italianen, wier zaak, zeggen zij, thans ook de hunne geworden is. Men voegt er bij, dat geheele kompagniën gedeserteerd zijn, om naar Zwitserland terug te trekken.

Van den 20*sten*. In de zitting van de Nat. Vergadering van heden heeft de regering een ontwerp ingediend, betrekkelijk de vervolging in zake van drukpersdelicten. Hoewel deze wet zeer eenvoudig zou schijnen, indien ze onder de monarchij werd aangeboden, moet ze thans wel verwondering baren. Immers men ziet, dat de republikeinen voet voor voet de vrijheden opgeven, voor welker erlanging zij sinds 18 jaren zoo hevig streden.

— Gisteren is eene nieuwe bezending kolonisten naar Algerie vertrokken, ten getale van 816; zij gingen in 6 vaartuigen. Zij zullen zich naar Mostaganem begeven, en aanstaanden Zondag weder door eene bezending gevolgd worden.

— Al meer en meer doen de gebeurtenissen van Weenen een hevigen terugschok in Italië gevoelen. Heden is het Toskane, dat daarvan het bewijs levert. Toen namelijk de Groothertog die gebeurtenissen vernam, aarzelde hij niet langer aan zijn volk te Livorno toe te geven, dat dreigde binnen drie dagen naar Florence op te rukken, indien hij zijn ministerie niet veranderde. De Groothertog gehoorzaamde en nam in zijn kabinet de leiders der volksbeweging, *Guerrazzi* en *Montanelli*, op. De tijding dezer verandering werd op den 13den midden in den nacht te Livorno bekend. Dadelijk waren alle straten opgevuld met volk, dat zijne innige vreugde te kennen gaf. Des ochtends te 11 uren had er eene groote demonstratie plaats, om de opening van de constituante te provoceren.

Overigens luiden de berigten uit Italië ook heden oorlogzuchtig. De algemeene opstand zal te onvermijdelijker zijn, wanneer het waar is, dat de Keizer van Oostenrijk aan *Radetzky* het bevel gegeven heeft, om een gedeelte van zijn leger, met geforceerde marschen naar Weenen te doen oprukken. Daar nu ook de landdag te Pesth besloten heeft, alle uitlandige Hongaarsche troepen, en dus ook die in Italië zijn, terug te roepen, zullen deze laatste volstrekt willen aftrekken, zoodat, in geval van verzet, een nieuwe strijd tusschen Hongaren en Croaten de Italiaansche beweging begunstigen moet.

De *Patria* van Florence deelt mede, dat de Oostenrijkers reeds uit de hertogdommen Parma en Piacenza aftrekken, en dat deze landen eerstdaags door de Piëmontesche troepen bezet zullen worden.

— Mw. *Trivulie de Belgiojoso* heeft in de *Revue des Deux Mondes* een historisch verhaal gegeven van de gebeurtenissen in Lombardye en te Venetië, sedert de maand Maart tot aan den wapenstilstand van den 9den Augustus.

BELGIE.

BRUGGE, 19 October.

Te St. André heeft men heden morgen schokken gevoeld, die gedurende twee seconden de meubels in de huizen deden schudden. Ook hier werd zoo iets waargenomen.

[Op denzelfden morgen, omstreeks 7 uur, heeft men ook te Middelburg, en door het geheele eiland Walcheren, twee schokken van aardbeving gevoeld, in de rigting van het noordwesten naar het zuidoosten. In vele huizen werden daardoor verschillende voorwerpen van hunne plaats bewogen, en sprongen de inwoners met schrik op; ook was de beweging in het water zeer merkbaar.

De schokken moeten in Noordgouwe en Kerkwerve, maar in het bijzonder te Burgh, tamelijk sterk geweest zijn. — Ook in Zierikzee is door onderscheidene personen op dat oogenblik een gedreun waargenomen. De barometer stond zeer laag.]

Van den 20*sten*. Uit een' uitgebreiden staat, betreffen de bevolking van dit Rijk in 1847, blijkt, dat deze iets was verminderd en 4,337,046 hoofden bedroeg.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 18 October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden is ingekomen een Koninklijk besluit, van heden gedagteekend, waarbij jhr. *W. Boreel van Hogelanden* benoemd wordt tot Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal gedurende de tegenwoordige vergadering. De heer *Boreel van Hogelanden* heeft het hem op nieuw opgedragen voorzitterschap met eene gepaste rede aanvaard.

Onder andere stukken zijn bij de Kamer ingekomen: een wets-ontwerp tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het fonds der consignatiën over 1841—1847; het verslag der Algemeene Rekenkamer omtrent hare werkzaamheden gedurende het jaar 1847, en de rekening van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over de tweede helft van het jaar 1846. — Tot leden der Commissie voor de verzoekschriften zijn benoemd: de heeren *Storm van 's Gravesande*, *Op ten Noort*, *Slicher*, *Albarda* en *Geradts*.

Vervolgens worden de afdeelingen zamengesteld.

Door de afdeelingen worden benoemd tot leden der commissie tot opstelling van een ontwerp van adres, in antwoord op de troonrede, de heeren *van Beeck Vollenhoven Faber van Riemsdijk*, *de Man*, *van Dam van Isselt* en *van Rosenthal*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— De heeren graaf *van der Duijn van Maasdam*, baron *van Heeckeren van Enghuizen*, *F. van der Oudermeulen*, *A. J. Vos de Wael*, graaf *van Limburg Stirum*, mr. *P. G. Sevenstern* en graaf *van Bylandt*, onlangs door den Koning tot leden van de Eerste Kamer der Staten Generaal benoemd, hebben verklaard afstand te doen van de reis- en verblijfkosten, waarop zij in die hoedanigheid aanspraak zouden hebben.

— Z. M. de Koning heeft den heer *D. Veegens*, griffier van de Tweede Kamer der Staten Generaal, benoemd tot ridder van de orde van den N. Leeuw.

Van den 20*sten*. De Eerste Kamer der Staten Generaal zal vergaderen op Woensdag, den 25sten October aanstaande.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van gisteren zijn door de commissie voor de verzoekschriften eenige verslagen uitgebragt, met welker onderscheidene conclusiën de Vergadering zich achtereenvolgens heeft vereenigd. Vervolgens zijn de door het nieuw benoemde lid uit Groningen, mr. *A. Oudeman*, ingezonden geloof-

brieven door eene Commissie onderzocht, en nadat deze in orde bevonden waren, heeft genoemde heer, binnengeleid zijnde, de bij de Grondwet gevorderde eeden in handen van den Voorzitter afgelegd en dadelijk zitting genomen.

De commissie voor het adres van antwoord op de troonrede heeft vervolgens een ontwerp van adres ter tafel gebragt, waarna de leden zich dadelijk naar de afdeelingen hebben begeven, om dat ontwerp te onderzoeken.

In de zitting van heden heeft de Voorzitter der Vergadering kennis gegeven, dat de Commissie voor het adres van antwoord op de troonrede, ten gevolge van de aanmerkingen in de afdeelingen op haar ontwerp gemaakt, in dat stuk nog eenige wijziging gebragt had. De beraadslaging over het ontwerp-adres, hetwelk heden avond gedrukt aan de leden zal worden rondgedeeld, is vervolgens vastgesteld op morgen ochtend te elf uur.

Van den 21sten. In de zitting van heden is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een wetsontwerp, tot voorziening in het tekort op de middelen tot dekking van de staatsuitgaven over het loopende jaar. Vervolgens zijn de beraadslagingen over het gewijzigd ontwerp-adres tot Antwoord op de Troonrede geopend, en is het geheele adres met algemeene stemmen *aangenomen* en aan de Eerste Kamer verzonden.

Daarna is de Vergadering gescheiden.

— Bij het in de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden aangeboden wet-ontwerp tot voorloopige voorziening in het tekort op de middelen tot dekking der staats-behoeften in 1848, wordt voorgesteld, om het bij de wet van den 27sten December 1840 vermelde kapitaal van 8 millioenen schatkistbiljetten te verhoogen tot tien *millioenen*, met dien verstande nogtans, dat daarvan nimmer meer dan 8 millioenen in omloop mogen zijn.

AMSTERDAM, 21 October.

De Nationale Vergadering te Frankfort heeft eergisteren de eerste paragraaf der constitutie aangenomen, waarbij alle, tot dus ver tot den Duitschen Bond behoorende staten verklaard worden, deel van het Duitsche Rijksgebied uit te maken. Ten aanzien van Sleeswijk en Posen zijn eenige voorbehoudingen gemaakt. *Van Limburg is met geen woord gewaagd*, noch in de § der constitutie, noch door een' der vele sprekers, die bij de beraadslaging over deze § het woord voerden.

HEMMEN, 18 October.

Het in de nabijheid van dit dorp, te Sette, onlangs opgerigte gesticht *Steenbeek*, — eene liefdadige inrigting voor boetvaardige gevallene vrouwen, — neemt onder het bestuur eener christelijke diakenes, die vroeger binnen de stad Utrecht zich aan de verpleging van kranken wijdde, steeds toe in uitbreiding en vervult meer en meer de wenschen, die men daarvoor koesterde. Onderscheidene ongelukkige, van schuldbesef vervulde vrouwen zijn daar opgenomen; twee zijn bereids in maatschappelijke betrekking geplaatst en gedragen zich aanvankelijk wel.

UTRECHT, 19 October.

Er loopen te 's Hage bij voortduring velerlei soort van geruchten omtrent ministeriële veranderingen; dan eens heet het, dat de heer *Donker Curtius* zal aftreden, om door den heer *Lightenveld* te worden vervangen en zelf vice-president van den Raad van State worden; dan weder, dat de heer *de Kempenaer* zou aftreden en dat de baron *Bentinck* naar Brussel zou vertrekken, zijne portefeuille aan den heer *Boreel* overgevende. Wèl onderrigte lieden gelooven niet, dat eene verandering zoo spoedig op handen is. Dit alleen schijnt zeker te zijn, dat de heer *Baud*, directeur der cultures, spoedig de portefeuille van koloniën zal erlangen, zoo hij niet reeds, bij het schrijven van dit berigt, aan het hoofd van dat departement staat. (*Nederlander.*)

[Wij kunnen het berigt tegenspreken, door het dagblad *de Nederlander* medegedeeld, als zoude de portefeuille van koloniën aan den heer *G. L. Baud*, gewezen directeur der cultures op Java, zijn aangeboden. Zulks is geheel uit de lucht gegrepen. *N. R. C.*]

— Naar aanleiding van de *Ragged-Schools* te Londen, is men ook alhier begonnen eene inrigting te stichten voor *havelooze kinderen.*

DORDRECHT, 21 October.

Het bestuur der Hollandsche maatschappij van landbouw, afdeeling Dordrecht en omstreken, heeft de leden uitgenoodigd tot het bijwonen eener vergadering, welke te Dordrecht zal plaats hebben op Vrijdag, den 27sten October aanst., des middags te 12 uur, in het *Hof van Holland*. Ter behandeling en beantwoording zullen de volgende vragen worden voorgesteld: Wat kan gedaan worden in het belang van de veeteelt? Wat kan de landbouwende stand doen ter voorkoming van de armoede?

ASSEN, 19 October.

Men verneemt, dat de provincie Drenthe in evenveel kiesdistricten zal verdeeld worden, als er gemeenten zijn, even als Gelderland, en dat er twee hoofd-kiesdistricten zullen zijn, namelijk Assen en Hoogeveen.

LEEUWARDEN, 21 October.

Laatstl. Woensdag vereenigden zich te Sneek ruim dertig ingezetenen dier stad, ten einde zich gemeenschappelijk te beraden over de beste wijze, om, zoo veel mogelijk, ook hun kies-district, de regtstreeksche verkiezing van een' volksvertegenwoordiger tot heil des lands te bevorderen. Nadat de vergadering zich had geconstitueerd door twee uit haar midden met de leiding en opteekening der beraadslagingen te belasten, nam zij reeds dadelijk tot leuze aan: *bezuiniging door vereenvoudiging*, doordrongen als zij was van de hoogst dringende noodzakelijkheid der toepassing van dit beginsel, bij de aanstaande ontwikkeling der Grondwet door de wetgevende ligchamen.

Het is te wenschen, dat meer dergelijke vereenigingen, zoowel hier ter stede, als elders in Friesland, spoedig tot stand mogen komen.

— De Gedeputeerde Staten van Friesland hebben de vijf kiesdistrikten dier provincie aldus verdeeld: 1) Leeuwarden met 3 onder-kiesdistrikten; 2) Dockum met 8 id.; 3) Heerenveen, met 5 id.; 4) Sneek, met 11 id.; 5) Franeker, met 5 id.

GRONINGEN, 23 October.

De tijdsomstandigheden, welke de Regering in de maand Maart laatstl. noopten, vele buitengewone maatregelen te nemen, zoo als het oproepen der miliciëns van de ligtingen van 1845 en 1846, en het niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid verleenen van verlof voor langer dan acht dagen aan de militairen, schijnen thans weder een gunstig karakter te hebben aangenomen, doordien men bereids genoemde ligtingen weder met groot verlof ten hunnent ziet teruggekeerd en dezer dagen door Z. Exc. den minister van oorlog de noodige bevelen moeten zijn uitgevaardigd, dat weder zoo als gewoonlijk aan de militairen van alle rangen verlof zal kunnen worden verleend.

— In de zitting van den Raad dezer Stad is den 19den October de heer mr. A. Modderman, die, door zijne benoeming tot lid van de Dubbele Tweede Kamer had opgehouden te zijn lid van de Provinciale Staten, als zoodanig herkozen.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 17den dezer benoemd: bij het 2de regement infanterie, tot majoor den kapitein der 1ste klasse E. A. Alings, van het 8ste regement infanterie; en bij het 8ste regement infanterie, tot kapitein van de 3de klasse bij ancienniteit den 1ste luitenant J. W. Stahl, van het 1ste regement infanterie.

— Bij Koninklijk besluit van den 18den October 1848, no. 107, zijn verleend, onder anderen, de volgende pensioenen: aan J. A. Frieswijk, schatter van het slagtvee te Grootegast, *f* 28, en aan M. W. J. de Mol, wed. van F. Römer, in leven visiteur der in- en uitgaande regten en accijnsen te B ur ange *f* 600.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

Onderdendam, 21 November.

Door het kiezers-collegie, tegen heden opgeroepen ter vervulling der vacatures in de Provinciale Staten, ontstaan door de verkiezing van de heeren mrs. R. T. Mees en A. J. van Roijen, tot leden van de Dubbele Kamer der Staten Generaal, zijn de gemelde heeren herkozen.

De sedert 1840 zuinigheidshalve gestaakte uitgave der Akademische Annalen zal hervat worden, voor gezamenlijke rekening onzer Hoogescholen en Athenaea. Zij zullen ook het gebeurde sedert 1840 bevatten, doch niet de bekroonde verhandelingen van studenten.

Men verneemt uit Londen, dat de Nederlandsche dwerg Jan Hannema (uit Franeker) sedert eenige dagen aldaar ter bezigtiging is gesteld, talrijke bezoeken ontvangt en grooten bijval inoogst.

Er circuleert thans in Parijs in het geheim de volgende vrij bijtende karikatuur. De jeugdige Republiek op een ouden boomstam gegrift, in de gedaante van een vrouwen borstbeeld, overschaduwd door een ouden wilgenboom. Zij draagt eene procureurs-muts; hare vlegten zijn in plaats van met spelden, met sabels, bajonetten, lansen en dolken vastgehecht. Kleine kanonnen maken hare oorsiersels uit. Zij heeft epauletten op hare schouders; hare handen zijn afgehakt en hare polsen door kluisters aan elkaâr verbonden; half vermolmde stronken komen uit den grond op en stellen vroegere verworpene regeringsvormen voor: de Republiek, het Directoire, het Keizerrijk, het consulaat, het oudere en jongere Koningschap, enz. Ratten knagen en ondermijnen de overblijfsels dezer overleveringen, welke gehandhaafd en grootendeels bekrachtigd zijn door de „constitutie van den staat van beleg.”

Bijzondere berigten uit Duitschland.

GRONINGEN, 23 October.

Terwijl de laatste Duitsche posten, luidens de Hollandsche bladen van gisteren avond, in Holland wederom niet aangekomen zijn, — zoodat de gisteren avond hier ontvangene berigten uit Weenen dan ook niet verder gaan dan tot den 16den dezer en één kort berigt van den 17den, — loopen onze *Bijzondere Berigten*, wat Weenen betreft, *tot en met den 18den*. Wij deelen daaruit de volgende berigten, als de voornaamste, mede:

In de zitting van den Rijksdag van den 17den is onder anderen besloten, „dat de vergadering de taak niet zoude opgeven, om te trachten, *langs den vredelievenden weg*, de ontstane verschillen der partijen in den staat uit den weg te ruimen.” Er werd dan ook vastgesteld, dat de vergadering een *ultimatum* aan den Keizer zoude zenden, waarin gezegd wordt, „dat in Weenen rust [?] en orde [?] heerscht; — dat Z. M. aan *Jellachich* bevelen moest op te breken,” enz.

De vier afgevaardigden van de uiterste linkerzijde der Nat. vergadering in Frankfort [*Blum*, *Fröbel*, *Hartmann* en *Trambusch*] zijn dien dag in Weenen aangekomen met het adres van de linkerzijde der St. Paulskerk aan de bevolking van Weenen. Het studenten-comitté o. a. heeft die heeren dadelijk als eereleden aangenomen.

In de *avondzitting* van den 17den werd eenstemmig aangenomen, „dat te gelijk met het ultimatum aan den Keizer, eene Proclamatie zal worden afgekondigd aan de volkeren der geheele monarchij,” in welk stuk de stand van zaken in Weenen duidelijk en eenvoudig zal worden uiteen gezet. Ook zal daarin worden gezegd, „waarom de Rijksdag zich aan het hoofd des Weener volks heeft geplaatst en die bevolking bijstaat met raad en daad.” Ten slotte zullen daarin de provinciën worden uitgenoodigd, om der hoofdstad hare hulp te verleenen. — In deze zitting is ook ingekomen een adres van de *eerste democratische Vrouwen-vereeniging*, waarin de Rijksdag wordt oplettend gemaakt op het gevaar, dat de stad Weenen dreigt, en de vergadering wordt verzocht, den landstorm op te roepen [hetwelk zij tot nu toe nog niet heeft gedaan].

Ook den 18den lieten de Hongaren nog altijd op zich wachten: er is nog niet de minste aanval door hen gedaan. Men begreep in Weenen niet wel de oorzaak van dit dralen, maar dacht, dat zulks wel spoedig zoude worden opgehelderd. — De stad bleef overigens vol moed en hoop; de mobiele kolonnes namen gaande weg toe; er heerschte onder de onderscheidene troepen en gewapende benden eene vrij goede orde; de boeren uit den omtrek bragten geregeld levensmiddelen aan.

Het middelpunt van alle beweging, van waar nagenoeg alles uitgaat en verwaarts ook alles komt, is altijd de Akademie en het Studenten-legioen. Op de Aula der Akademie waait een zwart-rood-gouden standaard, waarop de woorden: *werfplaats der mobiele garde.* Men begrijpt, hoe druk het dáár vooral toegaat.

— Het blijkt uit de door ons geziene berigten ook, dat de Hongaren *den 17den* eindelijk den Oostenrijkschen bodem hadden betreden. [Men zegt, dat in Budapesth eene *Russische Nota* zou aangekomen zijn, waarin geprotesteerd wordt tegen het betreden van den Oostenrijkschen grond door de Hongaren. — Misschien ligt dan daarin wel de oorzaak, of althans eene der oorzaken opgesloten, waarom de Hongaren zoo lang draalden, om den strijd tusschen de verschillende rassen, die de Oostenrijksche monarchij op zoo heterogene wijze zamenstellen, tot eene beslissing te brengen.]

— Berigten uit Olmütz van den 16den deelen een nieuw manifest van den Keizer: „aan zijne volkeren!” mede. Daarin zegt de keizer onder anderen, „dat hij gedenkt, voorshands in Olmütz te vertoeven.” — „Landlieden mijner staten,” — heet het verder — „vertrouwt op uwen Keizer, — Uw Keizer vertrouwt op u.” — Het slot luidt aldus: „Als er menschen zijn, die het woord van uwen Keizer in uwe oogen zoeken verdacht te maken, zoo beschouwt hen als verraders jegens mij en jegens uw eigen welzijn, en gedraagt u dienovereenkomstig!”

— Wij kunnen ook belangrijke berigten mededeelen uit Praag, mede van den 18den dezer. Op dien dag kwamen aldaar de afgevaardigden terug, die, van wege de stad, naar den Keizer waren geweest. De Keizer had hun verklaard, „dat, ten aanzien van hunne voorslagen tot schikking, er aan geene schikking meer te denken viel, en dat zijn besluit vast stond.” — De Prins *Lobkowitz* verzekerde de deputatie onder anderen, „dat de maatregelen tegen Weenen *geen bombardement* en geene verkorting der vrijheid beoogden, maar dat „men enkel en alleen, door een naauw insluiten der stad, „de burgerij wilde dwingen, *om zelve het gemeen en het Akademische legioen te ontwapenen.* — Maar het was *tegen Hon.garije alléén, en bepaaldelijk tegen Pesth, waartegen men met „alle gestrengheid zou te werk gaan.*” [Tegen den 19den zoude dan ook een aanvang worden gemaakt met de krijgsoperatiën tegen Pesth. Wij zullen alzoo weldra kunnen zien, of dit laatste berigt juist is.]

— Uit Krakau schrijft men, van den 17den, „dat van daar uit aan alle in Galicië kommanderende generaals het bevel is toegezonden, *om oogenblikkelijk met alle beschikbare troepen naar Weenen op te rukken.*” — Er staat een Russisch korps van 60,000 man bij Kalisch gereed, om — zoodra het mogt noodig zijn — Galicië binnen te trekken.

— Niet onbelangrijk is het, nu en dan eens te vermelden, *wie* zoo al de personen zijn, die thans in Weenen eene voorname rol spelen. De minister Hornbostl b. v., — die den Keizer is nagereisd, maar zijn ontslag heeft genomen, — om dat hij de manifesten des Keizers niet wilde teekenen, en van wien men thans niet weet, wat er sedert van hem geworden is, — is een jong man van slechts 33 jaren en chef van eene beroemde zijdefabrijk in Weenen. — De nieuwe opperbevelhebber der Nationale garde, Messenhauser, is een soldatenkind, de zoon van een' tamboer. Van soldaat bragt hij het tot onderofficier (want verder bragt het tot aan de Revolutie, niemand in Oostenrijk, die niet van aristokratische afkomst was). Hij nam in Maart zijn ontslag uit de dienst. De revolutie heeft ook hem nu op zijne ware plaats gebragt.

Elbing, 16 October. Op den geboortedag van onzen Koning zijn hier bloedige tooneelen voorgevallen. Er zijn zoowel aan de zijde des volks, — of beter: des gepeupels, hetwelk dit oproer maakte, — als aan die der burgerweer en soldaten, dooden en gekwetsten gevallen. De aanleiding tot een en ander was, dat, terwijl vele burgers hunne huizen hadden geïllumineerd, een als demokraat bekende koopman zulks *niet* had gedaan, waarop het gemeen aanving bij hem de glazen in te slaan.

Den 6den November e.k. zal in Frankfort een belangrijk Congres worden geopend, niet van staatkundigen, maar zeer zeker van een direkt wel zoo nuttigen aard. Op uitnoodiging namelijk van onderscheidene groote grondbezitters en landhuishoudkundigen, leden der Nationale Vergadering, zullen op gemelden dag bijeenkomen de afgevaardigden van onderscheidene Centrale- en Provinciale Vereenigingen van Duitschland, die met de Landhuishoudkunde in betrekking staan, — en beraadslagen over verscheidene hoogstgewigtige vraagstukken, als: *de vertegenwoordiging* der belangen van de Duitsche Landhuishoudkunde bij het centrale bestuur van Duitschland en de Nationale vergadering. [Men herinnert zich hierbij, dat hetzelfde inderdaad belangrijke punt, ten aanzien van *ons* land, voorloopig is ter sprake gebragt op het in Junij l.l. te Groningen gehoudene Landhuishoudkundige Congres]; — het vestigen van een Statistisch-Rijksbureau [ook daarover is, wat *ons* land betreft, reeds breedvoerig op het zoo even genoemd Congres gesproken, en de hooge wenschelijkheid er van aangetoond. Aanvankelijk heeft ons Gouvernement ook reeds soortgelijk Bureau opgerigt, maar daaraan — naar het schijnt — eene veel te beperkte strekking gegeven] en derg. meer.

Laatste berigten nopens de verbreiding der Cholera.

BUITENLAND.

Londen, 16 October. Onder de personen, welke gezegd werden, dezer dagen hier aan de Aziatische Cholera overleden te zijn, was zekere R. Scott. De Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt alhier heeft nu in de dagbladen bekend doen maken, „dat de oorzaak des doods van dezen man eigenlijk in het *overmatig gebruik van Laudanum*, als geneesmiddel *tegen* genoemde ziekte, is gelegen geweest.”

Van den 17den. De Cholera is thans over Engeland en Schotland vrij algemeen verspreid; doch, met uitzondering van Edinburg, heerscht die ziekte tot dusver in geen' hevigen graad. Men meent derhalve met grond het vermoeden te kunnen uiten, dat zij, uit hoofde van het koudere weder, hier geheel zal uitdooven, zonder zelfs alle groote steden van Groot-Brittanje te hebben bezocht.

Het handhaven der Cholera-verordeningen wekt algemeene afkeuring wegens het niet-doeltreffende van dezen maatregel tegen die plaag, en ziet men eerlang de opheffing van de quarantaine te gemoet.

Van den 18den. De *Times*, — na in een vorig nommer geklaagd te hebben, dat de overdrevene geruchten van Cholera zoo verregaande zijn, dat er bijna niemand, aan welke oorzaak ook, komt te overlijden, of zijn dood wordt aan Cholera toegeschreven, en na onderscheiden voorbeelden hiervan te hebben aangehaald, — geeft in zijn nommer van heden een meer bepaald berigt, hierop nederkomende, „dat in de week, met den 14den ll. gesloten, de *sterfte in het geheel* bedragen heeft 991 personen, zijnde 163 *minder* dan het gemiddeld wekelijksch bedrag, over de jaren 1833 tot 1847 berekend, — en dat er onder deze sterfgevallen *slechts* 30 zijn, waarvan het bewezen is, dat zij het gevolg van Cholera zijn geweest.

Van den 19den. Heden is alhier *niet één* geval van Cholera bij de politie aangegeven.

Berlijn, 20 October. Van den 17den tot den 18den zijn 25 nieuwe Cholera-gevallen bijgekomen. — Van gisteren tot heden, weder 16. Totaal: 2,228, waarvan overleden zijn 1,403, hersteld 589, in behandeling gebleven 236.

Parijs, 18 October. Het gerucht, dat de Cholera ook hier eenige slagtoffers heeft gemaakt, wordt stellig tegengesproken.

NEDERLAND.

Groningen, 23 October. Van den 10den tot heden middag zijn alhier aangegeven, als aangetast door de Cholera, 46 gevallen, waarvan overleden zijn 25, hersteld 3 en nog onder behandeling gebleven 18.

Wij laten hier volgen een uittreksel uit een *Extract uit het Register der Resolutiën van Burgemeester en Wethouderen der Stad Groningen*, van den 19den October, waaruit blijkt, welke maatregelen ook hier zijn beraamd, om de verbreiding en de gevaren der Cholera alhier zoo veel doenlijk tegen te gaan, of te verminderen:

„Burgemeester en Wethouderen der Stad Groningen, gelezen eene missive van de Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt in deze Stad, gedagteekend den 20sten September 1848, daarbij, ingevolge de resolutie dezer vergadering, van den 4den daar te voren, nr. 1, genomen naar aanleiding der aanschrijving van den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie van den 31 Augustus l.l., nr. 20 *a* en *b*, eenige voorstellen doende omtrent maatregelen, welke te nemen zullen zijn tot verpleging van behoeftige *Cholera-lijders*, bij het uitbreken dier ziekte in deze Stad; — gelet op het verhandelde in eene op den 17den dezer door Burgemeester en Wethouderen met de genoemde Commissie over deze aangelegenheid gehoudene conferentie; — gelet op het besluit, op heden door den Raad nopens de kosten van verpleging van behoeftige *Cholera-lijders* genomen;

„Hebben, na gehouden deliberatie besloten, als volgt:

„1. In de behoefte aan een lokaal ter verzorging van *Cholera-lijders*, die niet in hunne eigene woningen kunnen worden verpleegd, wordt geacht voor het tegenwoordige genoegzaam te zijn voorzien door de beschikkingen, welke daartoe in het Stads Ziekenhuis zijn genomen, terwijl, in geval zulks noodig mogt zijn, ook nog van een nabij staand hulp-lokaal gebruik kan worden gemaakt; biedende die lokalen gezamenlijk voldoende ruimte aan om minstens een *zeventigtal Cholera-zieken* van beider kunne, elk afzonderlijk en ook geheel van de gewone zieken afgezonderd, te kunnen verplegen.

„2. Het punt nopens de zamenstelling van een Gezondheids-bureau wordt, overeenkomstig het advijs van de Commissie, aangehouden, tot dat de noodzakelijkheid daartoe, ingeval van merdere uitbreiding der ziekte, mogt ontstaan.

„3. [Alléén voor de Doctoren van belang.]

„4. Omtrent het punt der aanwijzing van een Adsistent-Doctor en van verder personeel in het Cholera-Hospitaal, alsmede omtrent de toevoeging van Doctoren aan de Armen-Doctoren, zullen de nadere voorstellen van de Commissie worden ingewacht voor het geval, dat zulks door het toenemen der ziekte noodig mogt worden.

„5. Voor het vervoeren van Cholera-lijders worden de twee in het Stads Ziekenhuis aanwezige draagbaren bij voorraad genoegzaam geacht.

„6. Wordt bepaald, dat, in de gevallen, waar de verpleging van een *Cholera-lijder* in het Stads Ziekenhuis het onverwijld toedienen van eenig geneesmiddel vereischt, de bereiding van zoodanig geneesmiddel aan den naastbij wonenden Apothekar zal kunnen worden opgedragen, en dat dienvolgens voor die gevallen in zoo verre zal mogen worden afgeweken van de bestaande overeenkomst nopens de leverantie van geneesmiddelen aan het Stads Ziekenhuis, bedoeld bij art. 11 van het Reglement voor de verpleging van behoeftige zieken, door den Raad vastgesteld bij Resolutie van den 28sten December 1833, no. 1.

„7. [Als boven.]

„8. Door het Stedelijk Bestuur zullen worden toegelaten de recepten, met het opschrift: *Armen*, *Cholera*, door een' der Med. Doctoren in deze Stad onderteekend en afgegeven ten behoeve van *Cholera-lijders* in hunne woningen, welke de Doctoren zullen achten onvermogend te zijn, om die geneesmiddelen te kunnen betalen; en zullen zoodanige recepten door de Stad worden voldaan overeenkomstig het tarief, voor de leverantie van geneesmiddelen aan het Stads Ziekenhuis bepaald.

„9. [Als boven]

„Afschrift dezer resolutie,” enz.

Amsterdam, 20 October. Heden is door het stedelijk bestuur aangekondigd, dat de noodige beschikkingen genomen zijn, om het verlof tot begraven van aan *Cholera Asiatica* overledenen, binnen de 36 uren na het overlijden te doen uitreiken. Tevens zijn allen, wien het aangaat, vermaand, om tot eene spoedige begraving van zoodanige overledenen, immers binnen 36 uren na het overlijden, over te gaan.

Opgaaf van de Cholera-lijders te Amsterdam. Van den 7den tot en met den 20sten October zijn aangegeven 79, overleden 37; waarvan in het Cholera-hospitaal zijn opgenomen 32, overleden 13, uitgegaan 8. Zoodat er 11 alzoo onder verpleging zijn gebleven.

Namens de Pl. Comm. van Gen. Toevoorzigt
J. A. Kool, *Secretaris.*

— De Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt heeft hare denkbeelden over de te nemen maatregelen bij gelegenheid van het aanwezen der Aziatische Cholera in de *Amst. Courant* openbaar gemaakt.

Van den 22sten. In het Cholera-Gasthuis alhier zijn tot heden (in het geheel ingenomen 36 lijders. Daarvan zijn overleden 13, hersteld 3, verplaatst als niet cholera lijders zijnde 6, in behandeling gebleven 14.

's Gravenhage, 20 Oct. Bij het ook in sommige steden van ons land verschijnen van de Cholera, heeft het stedelijk bestuur dezer residentie zich beijverd alle maatregelen te nemen, welke bij het uitbreken dier ziekte ook hier ter stede, niet alleen zouden kunnen strekken tot verzorging der lijders, maar ook, door de bevordering der reinheid, moeten dienen tot voorkoming der besmetting. [Maar de ziekte is in den regel *niet* besmettelijk!]

Te Groningen, bij C.M. van BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker